

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno

• Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostopna petlitna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenišil
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštšina plačana v polovici.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravnštva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Prvi znaki.

Z daljnega vzhoda prihajajo resna poro-
čila. V širni Kini, katere prebivalstvo je sto-
letja mirno prenašalo gospodarstvo inozemcev
nad svojim naravnim bogastvom, se je začelo
znova nevarno upirati vplivom tujcev.

Ogromna kitajska dežela krije v svoji no-
tranosti neizčrpno bogastvo. Domačini se
tega bogastva niso niti zavedali in tuji so
nemoteno izkoriščali kitajsko delovno moč in
kitajsko premoženje. To razmerje je dovedlo
do hude zavisti in konkurence med tujimi
državami, med katerimi se je vnel oster kon-
kurenčni boj za izkoriščanje Kine. Ta boj se
je v znatni meri poostil, odkar se je pojavila
na svetovni pozornici Japonska kot velesila
prve vrste, ki se je začela izigravati kot edina
moralno opravičena zaščitnica interesov vseh
vzhodno-azijskih narodov. Torišče boja pa je
postala Kina, kakor je bil v Evropi Balkan
bojišče za reševanje sporov med nekdanjo Ru-
sijo in Avstrijo.

Odkar pa se je v vzhodno-azijski politiki
izjavila po revoluciji zopet Rusija je dobil
boj za Kino vse drugo lice in je postal le en
člen v dolgi verigi angleško-ruskih nasprot-
stev. Današnja Rusija se pa poslužuje v tem
boju drugačnih metod kakor predrevolucio-
narna Rusija. Svoječas je Rusija poslala na
daljni vzhod svojo armado in mornarico, katero
so Japonci s tajno angleško pomočjo prema-
gali, Rusija sovjetov pa niti po vseh deželah
širnega angleškega imperija revolucijo z ne-
varnim geslom o samoodločbi narodov.

Svoje politične metode je zanesla Rusija
direktno ali indirektno tudi v Egipt. V najno-
vejšem času se je začelo gibanje za osvobo-
ditvijo kolonialnih narodov od evropske nad-
vlade širiti po celi severni Afriki tja do Gibr-
altarja. Upori v srednje-azijskem Kurdistanu
niso brez zveze z uporom v Maroku.

Tudi v Kini delujejo sovjeti z revolucionar-
jem ogromne mase domačinov. Iz Sangaja
so nedavno poročali listi o neusmiljenem izko-
riščanju nedolžnih kitajskih otrok v tovarnah,
ki so last evropskih družb. Kina pa se ne
giblje samo v Sangaju, ampak tudi v Pekingu,
v Kantonu in sploh po vseh mestih, kjer vla-
dajo Evropejci in Amerikanci s svojim kapi-
talom. To gibanje je zelo podobno nekdanjemu
boksarskemu ustanku, ki so ga Evropejci v
krvi zadušili, razlikuje pa se od njega po svoji
intenzivnosti in po svojih metodah.

Velike mornariške vaje ameriškega bro-
dovja v Tihem oceanu in graditev silnega po-
morskega oporišča v Singapuru, ki ga gradi
Anglija, so znaki, kje se bo bil bodoči boj za
svetovno gospodstvo. Na ta boj se pripravljajo
Anglija (tudi v Evropi!), pripravlja se pa tudi
Rusija. V Kini se pojavljajo prvi njegovi znaki.
Indija je itak vsa do dna zrevolucionirana.
Kakšen bo efekt tega silnega vrenja, je se-
veda čisto negotovo. Treba je pomisliti, da se
v Kini srečujejo ne samo interesi Rusije na eni
ter Anglije in Amerike na drugi strani, ampak
tudi Japonske, ki je sicer z Rusijo nedavno
sklenila politično-gospodarsko pogodbo in ki
je na straži proti Angliji in Ameriki, pa se
ravnotako tudi boji prevelikega vpliva Rusije
v vzhodni Aziji. To ustvarja jako zamotan
položaj, ki mora tudi sovjetski Uniji nareko-
vati opreznost in umerjenost.

ANGLEŠKO-FRANCOSKA POGAJANJA GLEDE JAMSTEV ZA FRANCIJO.

London, 4. junija. (Izv.) Pariški poroče-
valec »Times« poroča, da sta se angleška in
francoska vlada glede jamstev sporazumeli
na mnogo širši podlagi kakor se je splošno
nameravalo. Sporazum je dosežen v vpraša-
nju varnosti, v vprašanju medzaveznih
dolgov in glede Rusije. Francoska vlada je
mnogo popustila. Na popuščanje jo je pri-
sililo stanje francoskih državnih financ, ki
jih tudi Caillaux ni mogel popraviti iz lastne
moči.

KOMUNISTIČNA AGITACIJA V MAROKU.

Pariz, 4. junija. (Izv.) V Marseilleu je
policija zaprla neko komunistinjo, ki je po-
kušala vtihotapiti v Maroko velik zavoj ko-
munističnih brošur, pisanih v arabščini. Po-
licija je izvršila še več drugih hišnih preiskav
in zaplenila razne listine, ki dokazujejo, da
so bili komunisti natančno poučeni o giba-
nju francoskih čet v Maroku in o francoski
vojni moči. Sumijo, da so stali francoski ko-
munisti v zvezi z Abd-el-krimom.

Okoli sporazuma med R in R.

OVEROVLENJE OSPORJENIH RADICEVSKIH MANDATOV SE IZVRŠI PRED SPO-
RAZUMOM, OZIROMA NEODVISNO OD NJEGA? — HOMOGENA RADIKALNA ALI
RR VLADA? — RADICEVEGA NACRTA O SPORAZUMU PAŠIČ NE SPREJME. —
USODA RADICA ZAVISI OD ZAKLJUČITVE SPORAZUMA. — NESOGLASJE V HSS.
— SAMOSTOJNI DEMOKRATI SFRČE IZ VLADE.

Zagreb, 4. junija. (Izv.) O razmerju med
radikali in radičevci objavlja današnje za-
grebško časopisje naslednje informacije:

Nikola Pašić je opustil svoje prvotno
stališče, da se vprašanje verifikacije hrvat-
skih mandatov in vprašanje sporazuma re-
šita skupno. Pričakuje se, da se bo veri-
fikacija mandatov izvršila prihodnji teden, in
sicer v sredo. Ni še odločeno, se bo li po-
ročilo anketnega odbora vrnilo verifikacij-
skemu odseku ali se bo to vprašanje rešilo
na plenarni seji skupščine prihodnje sredo.
O tem bo odločil Pašić po posvetovanju s
svojimi ljudmi in verjetno tudi v dogovoru s
Pavlom Radičem. Gotovo je, da bo to vpra-
šanje rešeno še pred odhodom Nikole Pašića
v inozemstvo.

S strani HSS so bile o dosedanjih poga-
janjih z radikali podane naslednje izjave: Ta-
ko pri radikalih kakor pri HSS se je ugotovi-
la dobra volja, da se z iskrenim razprav-
ljanjem o stvari dosežejo pozitivni uspehi.
Nekateri radikali so hoteli, da se k poga-
janjem pritegnejo tudi samostojni demokrati,
ter so dokazovali, da ni potrebno, da bi se
sedanja parlamentarna večina razbila na tem
vprašanju. HSS je s svoje strani odgovorila,
da ne stavi nobenih pogojev, marveč samo
ugotavlja, da s Svetozarjem Pribičevićem ne
more sprejeti nobenega aranžmana za spo-
razum. Pribičević je v imenu svoje stranke
v vseh svojih javnih izjavah poudarjal, da je
proti sporazumu. HSS je prepričana, da bo
Nikola Pašić to njeno stališče uvaževal.

Belgrad, 4. junija. (Izv.) V smislu dose-
danje politike, da se osvobodi Stjepan Radić
in vodstvo stranke, je Pavle Radić obiskal kot
predsednik kluba notranjega ministra Božo
Maksimovića. Na tem sestanku je ponovno z
njim razpravljaj, kako naj bi se vodstvo izpu-
stilo na svobodo, posebno da bi bili takoj iz-
puščeni dr. Maček in tovariši. Kolikor smo
izvedeli je minister Maksimović ostal pri svo-

jem dosedanjem stališču, da je to vprašanje
politično in da ga je treba rešiti takrat, kadar
bo sklenjen sporazum z radičevci. Na drugi
strani je opaziti, da je Pašić pristal na to, da
se mandati verifikirajo pred končnim spo-
razumom in da bi verifikacija ne tvorila več
vprašanja v kompleksu vprašanj, ki se tičejo
sporazuma. V tem smislu je danes poročal na
seji kluba Pavle Radić.

Belgrad, 4. junija. (Izv.) O osnutku spo-
razuma, ki smo ga včeraj objavili po »Novostih«,
se je danes dognalo, da ne izvira iz znanega
sestanka Pavla Radića z Markovićem v Sme-
derevu, ampak, da ga je lastnorčno napisal
Stjepan Radić sam ter ga po bivšem radikal-
nem ministru izročil Pašiću in kroni. Sam
Pavle Radić, ko so ga danes od različnih strani
izpraševali o avtentičnosti, tega ni zanikal,
ampak samo izjavil, da osnutek sedaj ni aktu-
alen. Zvedeli smo, da zaradi tega ni aktualen,
ker je Pašić oklonil vsak kompromis glede
Srema, Bosne in Hercegovine in ni hotel niti
govoriti o tem, da bi se v slučaju, ako pridejo
radičevci v vladu, razdelile interesne sfere po
teritorialnem predlogu Radičevega osnutka.
Osnutek je napravil v Radičevem klubu mučen
vtis, ker nihče ni zanj vedel in ker je Radić v
njem zatajil bistveni del svojega programa.

Belgrad, 4. junija. (Izv.) Radikali pripo-
vedujejo, da bo po izvršeni verifikaciji Radi-
čevih mandatov prišlo do homogene radikalne
ali pa do Pašić-Radičeve vlade. Pribičević ni
nobena ovira. Če bi se ga drugače ne posrečilo
izrinuti iz vlade, bodo radikali ob priliki ob-
tožbe ministra dr. Lukinića radi afere Thurn-
Taxis glasovali za obtožbo in s tem samostojne
demokrate prepustili njihovi usodi, oziroma
sodišču.

Belgrad, 4. junija. (Izv.) Današnje »Ve-
černo Vremec« piše o razdvojenosti med radi-
čevci in pravi, da je precej poslancev, ki ne
odobravajo sedanje politike Radića.

»Delovni« program Nikole Pašića.

SKUPŠČINA GRE KMALU NA POČITNICE.

Belgrad, 4. junija. (Izv.) Danes se je N.
Pašić zainteresiral za to, ali bi se mogla
razprava o kmetijskih kreditih že ta teden
končati, tako da bi prihodnji teden v torek
prišla na vrsto razprava o dr. Marinkovičevi
interpelaciji glede naše politike napram Bol-
garski. V sredo pa bi prišlo na dnevni red
poročilo o Radičevih mandatih, ki so pod
anketo. Poročilo bi se po dosedanjih Paši-
čevih namerah odkazalo verifikacijskemu od-
boru in bi najkasneje v soboto bodočega
tedna prišlo v razpravo v skupščini. Za jutri
dopolodne bo sklicana seja klubovih načelnikov
k predsedniku narodne skupščine, da
poda svoje mnenje o tem načrtu. Opozicija

bo na ta načrt pristala, ker je vse govorenje
o kmetijskih kreditih radi nepristopnosti in
trmoglavosti vladne večine bob ob steno in
ker je želja opozicije, da se vsled zavlače-
vanja verifikacije Radičevih mandatov na-
stale nejasnosti v opozicijskem bloku raz-
čistijo. O nadaljnjem vladnem delovnem pro-
gramu se govori, da se bo še sprejel tri-
mesečni proračunski provizorij z novimi dva-
najstinami. Nato pa bi Pašić, ki trpi na hudi
sklerozi, odšel v zdravilišče, narodno skup-
ščino pa bi poslal na neprostovoljne počit-
nice. Z invalidskim zakonom se vladi nič ne
mudi.

Pribičevićevi principi o ljudskem šolstvu.

Na šolah se bo poučevalo v novem »srbsko-
hrvatsko-slovenskem« jeziku, ki sploh ne
eksistira.

Belgrad, 4. junija. (Izv.) Kakor je bilo
pričakovati, ni prosvetni minister v svojem
ekspoziju na včerajšnji seji odseka za raz-
pravo o zakonu o ljudskih šolah povedal ni-
česar novega. Premleval je stare fraze. Kul-
turnega programa ni razvil nobenega. Njegov
edini program je: državna šola, ki mora biti
jamstvo za državno in narodno edinstvo. Zato
se mora poučevati na šolah v državnem »arh-
sko-hrvatsko-slovenskem« jeziku. Kakšen je
ta jezik, minister ni povedal. Da se obvaruje
državno in narodno edinstvo, mora biti vse
šolstvo strogo centralizirano. Tudi tu se mora
varovati edinstvo. Navodila smejo biti samo
ena. Dajati jih sme tudi samo eden, to je pro-
svetni minister. Da se varuje princip državne
šole, zato je ustanovitev zasebnih šol zaklav-
zulirana v 16 točkah. G. minister noče trpeti
niti ene zasebne šole, kjer se ne bi vzgajalo

v »narodnem« in državnem edinstvu. Vse
ljudsko šolstvo se mora zediniti. Po istih
učnih knjigah se bo učilo v Macedoniji in v
Mariboru. Zelo modro je rešil vprašanje ve-
rskega pouka, ko je sprejel določilo, da pouk
izvršuje duhovnik, ki ga odredi minister pro-
svete, ako je dotičnik pooblaščen od svoje
duhovne oblasti. Največ se je mudil v svojem
ekspoziju pri disciplinarnem postopanju in
disciplinskih kaznih. Tu je bil v svojem ele-
mentu. Dragoceno je njegovo priznanje, da ne
sme biti noben učitelj, ki je stalno nameščen,
prestavljen brez disciplinarne kazni. Kako se
to sklada z njegovim postopanjem v Sloveniji,
pa ni povedal. Ves govor prosvetnega mini-
stra je napravil na vso mučen vtis. Jutri se
bo seja nadaljevala in se bo začela razprava
o ministrovem ekspoziju.

Seja narodne skupščine.

Samostojni demokrati povsod skrbijo zase.

Belgrad, 4. junija. (Izv.) Na današnji seji
narodne skupščine so razpravljali o interpe-
laciji radi sladkornih tovarn. Glede državnih
tovarn je dokazano, da so v zadnjem času sto-

pile v kartel z zasebnimi sladkornimi tovar-
nami, s čemer se oškodujejo interesi, v svrhu
katerih jih je država ustanovila. Debatu je
bila precej mirna in tekem razprave se je ugo-
tovilo, da je prišlo do kartela radi tega, ker
je precejšnje število poslancev vladne večine,
med njimi na prvem mestu samostojni demo-
krati, v upravnih odborih posameznih tovarn
in da imajo v rokah veliko število delnic. Radi
tega je opozicija ostro napadala vladu, ki gre
preko interesov ljudstva. Predlagala je svoj
dnevni red, ki pa je bil odklonjen, kakor tudi
ostale zahteve opozicije.

NAŠI POSLANCI ZA POTREBE SLOVENIJE.

Belgrad, 4. junija. (Izv.) Posl. Zebot in
tovariši so danes v imenu Jugosl. kluba vložili
na fin. ministra vprašanje radi starih upoko-
jencev, ki prejema pokojnino v kronah. V
vprašanju zahtevajo, da se z ozirom na beden
položaj upokojencev pokojnine spremenijo v di-
narske. Nadalje so poslanci Jugosl. kluba sta-
vili na kmetijskega ministra vprašanje, v ka-
terem zahtevajo izvoz lahkih plemenskih pra-
šičev, kar je bilo dosedaj vsled dosedanje ca-
rinske tarife zabranjeno. Posl. Brodar je in-
terveniral pri kmetijskem ministru radi ško-
de, katero je povzročila toča v Adlešičih v čr-
nomeljskem okraju.

INVALIDSKO VPRAŠANJE.

Belgrad, 4. junija. (Izv.) Danes so Jugo-
slavanski klub obiskali zastopniki slovenskih
invalidov. Pritožili so se radi sedanjega zaka-
na, ki pomeni precejšen korak nazaj. Vladni
načrt invalidskega zakona je slabši od načrta,
ki ga je predložila opozicija. Nato je zastop-
nik invalidov prosil poslance, da v razpravi
storijo vse, da se izboljša načrt, ki ga je pred-
ložila vladna večina.

Stališče naše države napram Bolgariji.

Belgrad, 4. junija. (Izv.) Danes popoldne
so se na željo zunanjega ministra dr. Nin-
čića zbrali pri skupščinskem predsedniku,
kateri je zastopal dr. Subotić, zastopniki
posameznih klubov. Na tej konferenci jim je
dr. Ninčić razjasnil mišljenje o našem razmer-
ju do Bolgarije z ozirom na bližnjo razpravo
o dr. Voja Marinkovičevi interpelaciji.
V imenu Jugoslov. kluba je prisostvoval temu
sestanku posl. Veseljak, v imenu demo-
kratskega kluba posl. Jojić, v imenu radika-
lov posl. Dragović, v imenu zemljoradnikov
dr. Joca Jovanović, v imenu muslimanskega
kluba dr. Halid beg Hrasnica, in končno v
imenu hrv. seljaškega kluba Pavle Radić. Zu-
nanji minister dr. Ninčić je na sestanku po-
vedal nekatere misli, katerih bi na javni raz-
pravi ne mogel povedati.

Belgrad, 4. junija. (Izv.) Kakor poročamo
na drugem mestu, je dr. Ninčić zastopnikom
posameznih klubov očrtal glavne linije posled-
njih dogodkov v Bolgariji in označil stališče
napram njej. Interesirali smo se za naše sta-
lišče. Iz diplomatskih krogov, ki stoje blizu
zunanjega ministrstva, smo izvedeli sledeče:

Politika dr. Ninčića napram Bolgariji gre
za tem, da se polagoma doseže sporazum z
Bolgarijo. Če bi to ne bilo mogoče v pozitiv-
nem smislu doseči, potem se mora vsaj brez-
pogojno ostati na sedanjem stališču, nikakor
pa ne povečevati nasprotij med obema drža-
vama. V tem smislu je dr. Ninčić tudi vodil
svojo dosedanja akcijo. Radi tega tudi Bel-
grad diplomatsko podpira vladu Cankova, ozi-
roma njegov režim, ker misli, da pomeni Can-
kova vlada aktivno borbo proti komunizmu,
ki postaja nevarna in ki izkorišča vsako ne-
zadovoljstvo v posameznih državah v Evropi
z namenom, da doseže revolucijo in da mase
pripravi do upora, da bi na ta način komunisti
v splošnem neredu odigrali večjo ali manjšo
vlogo. To našo politiko precej motijo bolgar-
ski emigranti. Zunanji minister je prepričan,
da imajo bolgarski emigranti tudi pri nas zve-
ze s komunisti, kar ne more biti pogodu. Je
namreč nevarnost, da bi v splošni borbi, ki
bi mogla izbruhniti med bolgarsko vladu in
bolgarsko opozicijo, sicer lahko prišli na po-
vršje v prvem trenutku nekomunistični zem-
ljoradniki. Verjetno pa je, da bi v splošnem
neredu prevzeli vso oblast v svoje roke komu-
nisti, ki imajo boljše organizacijo, in komuni-
stično razpoloženi elementi v zemljoradniški
stranki. V mali antanti ima vodilno besedo v

tem vprašanju Jugoslavija. Njenemu naziranju se popolnoma priključujeta Romunija in Češkoslovaška, tako da se mora voditi vsaka politična akcija Bolgarske s pomočjo Belgrada, ako hoče imeti pri ostalih zaveznikih uspeh. Ravno tako je velika antanta s to osnovno črto zadovoljna in ne odobrava povečanja kontingenta aktivne vojske v Bolgariji. Sicer je vprašanje števila vojske zelo problematično in bolj akademske narave, ker se ve, da se kontrola ne more izvrševati tako daleč, da ne bi posamezne države imele tajne vojske, kar je dognano n. pr. pri Nemčiji in Mažarski.

Nemiri na Kitajskem.

London, 4. junija. (Izv.) Iz Shanghaja poročajo, da se je tudi 50 italijanskih mornarjev izkrcalo. Nemiri so vedno hujski. Ponovno zatrjujejo, da vodijo upornike boljševiki. Pri nekem spopadu med domačini in policijo je policija ubila 6 Kitajcev. Po mestu se vozijo oklopni avtomobili, ki so opremljeni s strojnimi puškami. Nemiri so naperjeni proti Japoncem in Angležem.

Washington, 4. junija. (Izv.) Ameriško poslanstvo v Shanghaju je sklenilo sporazumno z zastopniki ostalih držav, izkrcati 2000 mož z raznih vojnih ladij. Amerikanci so izkrcali 500 mornarjev. V Shanghaju so sedaj 4 ameriške ladje, dve japonski, ena francoska in ena angleška križarka.

Shanghai, 4. junija. (Izv.) Kitajski agitatorji so razširili po vsem mestu letake, v katerih pozivajo na izgon vseh tujcev. Kitajska vlada je napravila temu gibanju brez moči. Amerikanske mornarje so Kitajci dejansko napadli. Amerikanci so polovili 300 kitajskih upornikov in jih zaprli.

Shanghai, 4. junija. (Izv.) Uporni domačini so dejansko napadli večje število inozemcev. Te so branile vojaške patrulje. Pri spopadih je bilo več oseb ubitih in ranjenih. Dijaštvo ščuje domačine, naj vztrajajo v borbi proti tujcem.

Peking, 4. junija. (Izv.) Dijaki so sklicali več zborovanj, na katerih so zahtevali energičen nastop proti inozemcem.

Canton, 4. junija. (Izv.) V Cantonu so izbruhnili veliki nemiri. Vojaštvo je pripravljeno.

ITALIJANSKI PARLAMENT ODOBRI TRGOVINSKO POGODBO Z RUSIJO.

Bim, 4. junija. Poslanska zbornica je v četrnajsti seji razpravljala o trgovinski pogodbi s sovjetsko Rusijo, sklenjeno že začetkom lanskega leta. Govoril je tudi Mussolini, ki je navajal, kako se gospodarske zveze z Rusijo stalno boljšajo. L. 1913 je Rusija uvozila v Italijo za 73 milijonov rubljev blaga, Italija pa v Rusijo samo za 16 milijonov lir. Od 1. januarja do 30. aprila letos je uvozila Rusija v Italijo za 19 milijonov lir, Italija v Rusijo pa za 17 milijonov. Sploh pa Italija ne more in ne sme prezreti 130 milijonskega ruskega naroda in njegove ogromne zemlje, kjer se odpirajo italijanski bodočnosti velike možnosti. — Večina je pogodbo soglasno odobrila.

ŠTRAJK POŠTNIH USLUŽBENCEV V FRANCIJI.

Pariz, 4. junija. (Izv.) Senat je sprejel vladni predlog, da se znižajo draginske doklade za poštne in brzojavne uslužbenke. Ti so zagrozili s štrajkom, če se ta sklep res uzakoni.

HUDA VROČINA V AMERIKI.

Newyork, 4. junija. (Izv.) V Ameriki je nastopila silna vročina. Vročina se širi od vzhodu proti zapadu. V Chicagu in Clevelandu je vsled vročine umrlo več oseb.

ZRAČNI PROMET MED ŠPANJO IN JUŽNO AMERIKO.

Berlin, 4. junija. (Izv.) Dr. Eckener je odpotoval v Španijo, da se dogovori s špansko vlado o vzpostavi zračnega letalskega prometa med Španijo in Južno Ameriko. Naj-

prej bodo poskusili s prometom na črti Španija—Azori s pomočjo malega Zeppelina, kakršne smejo po mirovni pogodbi v Nemčiji še graditi. Če se bo stvar obnesla, bodo ustanovili v Španiji veliko delavnico za Zeppeline.

Prof. Hoetzsch o Rusiji.

Te dni se vrši na graški univerzi »nemški inozemski visokošolski teden«, na katerem predavajo samo inozemski nemški učenjaki. Kot prvi je predaval prof. Otto Hoetzsch, vodja vzhodnoevropskega inštituta na berlinskem vseučilišču in izvrsten poznavalec Rusije o »Vzhodnoevropskem problemu«. Prof. Hoetzsch je uvodoma dokazoval, da tisto, kar je po l. 1917. nastalo na razvalinah caristične Rusije, nikakor ni brezobličen preperel konglomerat, marveč da se je osnovala nova enota s približno 130 milijoni prebivalcev in 20 tisoč km²: Unija sovjetskih držav. Nova država teži — podobno kakor Nemčija in Amerika — za tem, da temeljem federacije zgradi močno enoto, katere promet, vojsko, zunanja in gospodarska politika ima svoje enotno vodstvo v moskovskih centralnih sovjatih. Caristični absolutizem je zamenjal boljševiška federacija. Drugače pa v državnem ustroju ni bistvene razlike: tudi boljševiška država se opira na trdno sestavljen uradniški aparat in svojo rdečo armado. Mnogo bivših carističnih diplomatov, uradnikov in častnikov služi sedaj boljševiški državi, v svesti si, da Rusija ni le bila in bo, ampak tudi je. Prehodne razmere razvoja ne morejo ustaviti. Ruski komunizem na zunanje pač vztraja na svoji stari teoriji, toda ni mogoče prezreti, da stremi pod plaščem svetovne revolucije po dosegu stare državne enote in da se vrača k merkantilizmu. Nemška zunanja politika naj računa z Rusijo kot činiteljem, ki vstopa ponovno v krog svetovnih velesil. — Končno se je prof. Hoetzsch pečal z globokim verskim praganom ruskega naroda ki kljub uničenju državne ruske cerkve nevstavljenosti živi dalje. Temu činitelju je pri bodoči izgradbi velike vzhodne države po vsej priliki pridržana znatna in važna vloga.

Poljedelski krediti.

(Govor poslanca dr. Kulovca v narodni skupščini v debati k vladnemu načrtu zakona o poljedelskih kreditih dne 29. maja.)

(Nadaljevanje.)

Sedanji načrt zakona o poljedelskih kreditih. — Kako sodijo o njem naši zadrugarji? —

Napake, zagrešene ob njegovem snovanju.

Gospodje! Imamo pred seboj zakonski načrt, ki trdi o sebi, da se je oddaljil od prejšnjih načrtov. Imamo zakonski načrt, ki trdi o sebi, da se naslanja na izkustva drugih držav, ki trdi o sebi, da se ozira na zadrugištvo, ki trdi o sebi, da bo kredit za poljedelce popolnoma avtonomna ustanova, da bo neodvisen od države in da bo stal samo pod državno kontrolo.

Kaj naj rečemo na to? Najprej bi omenil to-le. Oni, ki imajo pravico in dolžnost, da o predloženem zakonskem načrtu strokovno sodijo, to so naši zadrugišniki, v prvi vrsti Glavni zadrugiški savez, so že izrekli svojo sodbo. Ta sodba se glasi, da je tudi ta zakonski načrt eksperiment, ki ne odgovarja izkustvom drugih držav in da ne bo rodil onih uspehov, kot bi jih lahko. To je sodba onih, ki so poklicani varuhi našega zadrugištva.

Gospodje, hočem govoriti o teh stvarih čisto objektivno in mirno. Stvar, za katero gre, je tako važna, da je potrebno, da ta zakonski načrt res mirno in stvarno ocenimo. Kaj je na tem zakonskem načrtu? Ali je ta zakonski načrt res oprt na izkustva drugih držav? Ali se ta zakonski načrt res naslanja na zadrugištvo? Ali ta zakonski načrt res ni samo ekspozitura ministrstva poljedelstva in vod? V kakšnem razmerju je ta zakonski načrt do obstoječega zadrugištva? Kaj bo na-

stalo v naši državi glede zadrugištva, ako se ta zakonski načrt sprejme? To so vprašanja, na katera hočem v svojih izjavah odgovoriti.

Najprej moram konstatirati, da se ta zakonski načrt ne ozira na temeljna načela modernega zakonodajstva. V vseh modernih državah je navada in tudi vzakojena dolžnost, da prizadeta ministrstva pri donešenju novih zakonov pokličejo na posvetovanje prizadete organizacije in strokovnjake, da oddajo svoje mnenje o vladinih načrtih in da pri skupnem posvetovanju ustvarijo pogoje za zakone, ki naj služijo dotičnim organizacijam in stanovom. To je moderno načelo in iz tega razloga — kakor gospodje veste — je tudi toliko odpora proti zgolj političnim parlamentom in iz tega razloga se tudi vedno ponavljajo zahteve po gospodarskih parlamentih. Ker pa teh parlamentov še nimamo, si države pomagajo na ta način, da pokličejo v posvet prizadete organizacije. Zakon ni teorija, zakon pomenja življenje in zato ga je treba tudi osloniti na življenje, na gospodarsko življenje prizadetih organizacij.

Ko se je pred nami ležeči zakonski načrt izdelaval, poljedelsko ministrstvo ni smatralo za potrebno, da bi pozvalo na posvet zastopnike našega zadrugištva. Ministrstvo je izdelalo ta zakonski načrt po tujih vzorih neglede na to, kaj pravi k temu naše zadrugištvo. (Ivan Vesenjaj: Izdelalo ga je po slabih vzorih!) Gospodje, ta zakonski načrt mora biti zgrešen že radi tega, ker so pri snovanju tega zakonskega načrta grešili proti osnovnim principom modernega zakonodajstva in niso pozvali k posvetovanju zastopnikov našega zadrugištva. Pa saj jih ni bilo niti treba pozvati na posvetovanje. Poklicani zastopniki zadrugištva so sami predložili kmetijskemu ministrstvu svoje zahteve. Predložili so celo projekt zakona, ki bi najbolj odgovarjal zadrugištvu v naši državi. Predložili so projekt, po katerem bi država dala kmetijstvu na razpolago razmeroma majhne svote, ki bi pa zadostovale, da bi naše kmetijstvo potegnile iz krize, v kateri je sedaj.

Kakšen je ta načrt? Glavni zadrugiški savez je po izkustvu drugih držav in po natančnem pregledu stanja našega zadrugištva ugotovil, da nam za zgled ne more biti francoska nego nemška država. Glavni zadrugiški savez je ugotovil, da smo imeli že tudi v naši državi zelo zelo slaba in pa draga izkustva in zato je sklenil, da se naj osnuje pri nas avtonomni kreditni zavod, ki se bo naslanjal v vsakem pogledu na sedanje zadrugištvo in to iz dveh razlogov. Prvič radi tega, ker izkušnje v drugih državah potrjujejo, da je to edino primerna pot, in ker se ne sme rušiti organski razvoj, ampak se mora tudi razvoj zadrugištva vršiti organsko. Na podlagi teh dveh načel je Glavni zadrugiški savez izdelal svoj načrt. (Dolje.)

Beleške.

Nekaj vprašanj na »Samoupravu«. »Samouprava« je v sredo dne 3. junija objavila odgovor na naš članek »Težki problemi«, ki je izšel v »Slovenec« dne 19. maja. Odgovoru je dala naslov »Slovenec« in mirovne pogodbe, nad naslovom pa je postavila dopolnilno opazko »Klerikalci zagovarjajo nemško težo«. Ze iz tega dopolnila je razvidno, da »Samouprava« (oziroma njen sotrudnik za slovenske zadeve) našega članka ni razumela ali pa ga nalašč ni hotela razumeti kot to, kar je, namreč kot informativen članek, ki samo ugotavlja, kaj se dogaja, ampak ga je tolmačila kot sodbo o problemih, ki smo jih le naštevali. »Samouprava« vprašamo prav resno: »Ali je pri nas še dovoljeno objektivno poročati vse, kar se dogaja, ali ne? Ali je res, da se razne velesile zavzemajo za revizijo mirovnih pogojev ali ne? Če se res zavzemajo za revizijo, ali je to dovoljeno popediti tudi pri nas ali ne? Ali je dovoljeno to povedati objektivno, kot golo dejstvo, ali

pa se mora takoj dostaviti kritika, pohvala ali protest in na podlagi česa se mora naštevati suhih dejstev vselej dostaviti tudi kritika? Ali mogoče na željo gotovih ljubljanskih demokratičnih denuncijantov? Ali je »Samouprava« res prepričana, da vsak, kdor poroča suha dejstva, že s samim poročanjem o njih tudi izraža že svojo zadovoljnost z njimi? Če poroča n. pr. »Samouprava« o kaki Pašičevi bolezni, ali s tem že želi njegovo bolezen, če o njej le poroča? Prepričani smo, da bo »Samouprava« ta vprašanja razumela in da ne bo več nasedala praznim demokratičnim farbarjem, pa naj jih prejema od kogarkoli, in da nam ne bo več očitala, da s tem, ko poročamo o namerah velesil, tudi že želim o, da bi se eno in drugo tudi izvršilo.

Mi in Pribičevići »hrvatski kmetje«. »Jutro« so bile naše opazke o Pribičevićevih hrvatskih kmetih očitno precej neprijetne. Ker pa so vse resnične, je »Jutro« dalo svoji nevolji izraza s tem, da nam je podtaknilo očitek, da se norčujemo iz »hrvatskih kmetov«. Kdor je naše novice o Pribičevićevih »hrvatskih kmetih« bral, pa ve, da smo se norčevali le iz Pribičevićeve naivnosti, da bo s pomočjo najetih »hrvatskih kmetov« potegnil belgrajsko javnost. Sicer pa so bili Pribičevići »hrvatski kmetje« večinoma v narodne hrvatske noše preoblečeni mestni ljudje in ravno toliko »hrvatski kmetje« kakor so dunajski »Salon-Tiroler-Jodlerji« tirolski kmetje.

Cesar Jožef II., Tisza, Sv. Pribičević in »Jutro«. Zgodovina pripoveduje, da je bil cesar Jožef II. početnik germanizacije v Avstriji. Njegova deviza je bila: Ena država — en narod! Ta cilj je hotel doseči s centralizacijo in z germanizacijo. Cesarja Jožefa II. so posnemali ogrski državniki, pred vsem znani grof Tisza. Tudi njihova deviza je bila: Ena država — en narod! Tudi Ogrski so hoteli doseči svoj cilj s centralizacijo in z madjarizacijo. Svoje cilje so dosegli avstrijski germanizatorski in ogrski madjarizatorski centralisti leta 1918. na znan način, kar pa za Pribičevića ni nobena zapreka, da ne bi tudi on dan za dnem oznanjal: Ena država — en narod! Njegovo politiko pa zagovarja »Jutro« z besedami: »Vsa naša naloga je, da se ta velika narodna misel (ena država — en narod) ustvari, da se ne cepimo v male skupine, plemena in pokrajine, pač pa stvorimo velik narod na jugozapadu (recte: jugovzhodu, op. ur.) Evrope.« To zveni tako kakor kakšna staroavstrijska patriotska napitnica dne 18. avgusta: »Unsere heilige Pflicht ist es, zu schaffen ein einiges und einheitliches großes Reich, ein einziges, mächtiges, starkes Oesterreich, das nicht gespalten und getrennt nach Ländern und Völkern verkümmert, sondern mächtig aufblüht im Herzen Europas zu seiner eigenen und der ganzen Welt Ehre und Frommen. Heil!« Toda kakor se nista obnesli ne germanizacija Jožefa II. ne madjarizacija grofe Tisze, tako se tudi ne bo obnesla centralizacija Svetozara Pribičevića, ampak bo država Jugoslavija cvetela samo kot skupni dom med seboj enakopravnih in avtonomnih narodov.

»Narodova« jugoslovanština. »Slovenski narod« z dne 5. t. m. objavlja sledeči inserat: »Trebamo radnika za Nietenpresse, Mutterpresse, Frikionspresse, Werkzeugmacher in Masineneinsteller. Oferte slati ravnateljstvu tvornice šarafa (šravov = vijakov) Fortis, Zemun.« — Inserent je samo še pozabil dostaviti, da se oferti morejo pošiljati tudi na redakcijo »Slovenačkoga Folka«, Knafelgasse Nr. 5.

Vročina

ne bo za prenašati, ako si ne nabavite lahkih platnenih suknjic iz čistega češkega platna, cena 150 do 260 Din. V zalogi raznoobarnvo platna.

DRAGO SCHWAB — Ljubljana.

Čeh o dr. Ivanu Žolgerju.

Češkoslovaška korespondenca v Pragi je prinesla izpod peresa neznanega pisca nekrolog o dr. Žolgerju, iz katerega povzemamo naslednja značilna mesta:

Češki listi so prav na kratko beležili smrt tega moža — samo en list je napravil izjemo, — dasi bi zaslužil dr. Žolger kot brezpogojen in dejaven prijatelj češkega naroda temeljito oceno. Če se to ni zgodilo, moramo iskati vzrok v tem, da se je dr. Žolger, tiha znanstvena narava, pri vsem svojem dejanju in nehanju vedno ogibal vse, kar bi utegnilo izzvati pozornost, in se je zadovoljeval z zavestjo, da je storil svojo dolžnost.

Pisec teh vrstic ni imel stika z dr. Žolgerjem samo v uradu, ampak je bil tudi njegov dolgoletni prijatelj; zato je dobro poznal vsa stremiljena in vse nazore, vse dejanje in nehanje tega plemenitega moža in vzornega uradnika.

Kot ubog dijak je bil dr. Žolger domači učitelj v češki družini in se je naučil pri tej priliki češčine, kar mu je omogočilo proučevanje pravno znanstvenega slova in zgodovinskih ter političnih spisov v češkem jeziku. Sploh je bil dr. Žolger zelo nadarjen za jezik. Kajti razum svojega materne jezika in češčine je govoril gladko francoski in se priučil tudi mažarskemu v toliko meri, da je lahko čital najtežje arhivske listine, jih prebral in pojasnjeval, kar mu je koristilo pri izdaji njegovega poglobitvenega dela »Nagodba med Avstrijo in Ogrsko«.

Ker je bil v mednarodnem pravu izvrstno podkovan so mu izročili vodstvo posebnega državnopravnega oddelka ko so ga ustanovili v ministrskem predsedstvu. Dr. Žolger je bil prvi Slovenec, ki je dosegel v Avstriji čin sokejskega šefa.

Med svetovno vojno ni skrival svojega mnenja, kako utegne vojska končati. Bil je glede centralnih držav pesimist. Kmalu po izbruhu vojne sem bil pri njem na obisku in sva na dolgo in široko razmislila vse verjetnosti, kakšen bo konec tega odločilnega boja med Slovani in Germani. Dr. Žolger je tedaj prvi izrazil upanje, da se zopet porodi »ilirija« v tej ali oni obliki in se ni dal motiti od prvih nemških uspehov v Belgiji. Nama je bil resnični položaj na bojiščih dobro znan iz »Corriera della sera« in mnogih švicarskih ter norveških listov. Marsikaj smo tudi zvedeli iz tajnih poročil avstrijskih agentov in ogleduhov. Kedar je ententi slaba predla, smo se tolažili z izrekom Rudyarda Kiplinga v nekem angleškem listu: »Nemčija dobiva zmage, ententa bo pa vsako.«

Zanimali smo se za razvoj razmer v čeških pokrajinah, iz katerih so pošiljali generali sila čudna poročila, posebno pozornost pa smo posvečali češki propagandi v inozemstvu, o kateri smo imeli na razpolago le pomanjkljivo in namenoma pobarvana poročila. Najvišje armadno poveljstvo, o katerem je nekoč celo sam cesar Franc Jožef rekel, da se bavi preveč s politiko, je večkrat zahtevalo, da se v češkem delu kraljevine Češke proglasi obsedno stanje. Tej zahtevi se je namestnik grof Thun odločno uprl in tudi dr. Žolger je odločno odsvetoval, da bi kaj takega napravili. Na nasvete dr. Žolgerjeve je grof Stürgkh polagal veliko važnost. Samo enkrat ga ni poslušal, ko mu je svetloval, da naj skliče parlament. Grof Stürgkh ni hotel o tem niti slišati. In kmalu potem ga je napadel Friderik Adler in ustrelil.

Dr. Žolger je bil prvi, ki se je pri Stürgkhu zavzel za dr. Kramářa, da doseže milejšo ravnanje s tem češkim voditeljem, ki je bil obdožen veleizjaje in izpostavljen v zaporu velikim nadlogam. Koliko oboževanje vojaških oblasti zoper Čeha

in Slovence je ovrgel dr. Žolger v svojih uradnih rešitvah! Posebno mi je v spominu njegov odgovor na zahtevo najvišjega poveljstva, da se takoj zapre Hribar, poznejši prvi jugoslovanski poslanik v naši republiki. S tem odgovorom je dr. Žolger preprečil zasledovanje Hribarjevo.

S Stürgkhom je izgubil dr. Žolger močno oporo, vendar si je pridobil s svojo zmožnostjo v uradnih poslih in s svojim izrednim znanjem in s svojo izkušnostjo tudi Seidlerjevo spoštovanje. Seidler mu je ob osnovanju svojega »velikega« kabinetac poveril vodstvo na novo postavljenega ministrstva za Jugoslovane. Toda kmalu sta si prišla s Seidlerjem navskriž. Seidler se je obnašal po profesorsko, bil je v praktični politiki začetniško neroden in je vedno prejemal nosove od pokroviteljskega Czernina. Seidler je hotel uvesti »nemški kurz«, dal je cesarju demonstrativno v avdienci predstaviti pri Slovincih sila nepriljubljenega urednika germanofilskoga, v slovenskem jeziku izhajajočega lista »Stajerca« in in hotel tudi na Češkem s strunno dekretirno politiko napraviti »red«. Žolger mu je krepko ugovarjal, toda Seidler se ni dal motiti in to je končno povzročilo razdor.

Bilo je majnika mesca l. 1918, ko mi je nekoč Žolger pozno zvečer telefoniral v moje stanovanje, da se je v ministrskem svetu z ministrskim predsednikom hudo skregal in mu nato podal svojo demisijsko. Neposreden povod do tega prepira je dal Seidlerjev sklep, da z naredbo osnuje v Trutnovem okrožju sodišče, potem vsili vse češki okrožno upravo in prične s snovanjem te okrožne uprave v praškem okrožju, kjer bi bila Okrožno upravnica vlade. Dr. Žolger se je izvedbi te namere uprl. Ostal je pa osamljen in je radi tega odstopil. Po poslovilni avdienci pri cesarju je prišel k meni v urad in mi pravil, da je cesar Karel priznal njegove razloge za stvarno utemeljene, in da je zavrnil zahtevo nemško-nacionalne politike, da se

mora Avstrija brezpogojno nasloniti na Nemčijo z besedami: »Avstrijo so leta 1866 izrinili iz Nemčije; zato ne more več voditi nemške politike, ampak mora delati svojo lastno politiko!« Z Žolgerjem sva se strinjala, da se ta pravilna teorija ne sklada s prakso, ki so jo Habsburžani od nekdaj kazali.

Morebiti bi Franc Ferdinand v tem pogledu opustil tradicionalna pota, če bi zavladal. Zgoraj omenjeno delo Žolgerjevo »Nagodba med Avstrijo in Ogrsko« je vzbudilo Franc Ferdinandovo pozornost za dr. Žolgerja. Povabil je Žolgerja k sebi in se je z njim temeljito razgovoril o vseh trenutno važnih političnih vprašanjih. Odlej je bil Žolger pogostoma v gosteh v belvederski palači.

Bilo je v zgodnjem poletju l. 1914 ko mi je zaupno povedal, da mu je prestolonaslednik povedal, da dobi jeseni svojo lastno kabinetno pisarno in da si je izbral za njenega vodjo dr. Žolgerja, kateremu je naročil, da mu izdela in predloži načrt za morebitno novo državnopravno zgradbo menarije. Pri tej priliki je Franc Ferdinand odločno izjavil, da se bo dal takoj po zasedbi prestola kronati za češkega kralja, da dobi tako protitež proti Ogrski, čije prepotenco je odkril in pokrograjal. Na Žolgerjevo prošnjo sem izdelal posebne dele spomenice, ki je morala biti sestavljena v kratkih in jasnih stavkih, ki bi bili lahko razumljivi. Napad na Sarajevu je preprečil izvedbo tega načrta. Po prevratu je stopil dr. Žolger iz avstrijske državne službe. Jugoslovanska država ga je poslala k mirovnim pogajanjem v St. Germain.

Pisec teh vrstic je smatral za svojo srčno dolžnost, da posveti pokojniku te vrstice trpkega spomina, ker jih je dr. Žolger zaslužil ne samo kot človek in učenjak ampak tudi kot odkrit prijatelj češkega naroda.

Dnevne novice.

Slovenska umetniška razstava v Parizu. G. Ante Trstenjak razstavlja v prvi polovici junija v galeriji Carmine (51, rue de Seine, Vie) 51 svojih slik, akvarelov in gravur, na kar obiskovalce Pariza opozarjamo.

Jugoslovansko predavanje na Sorboni v Parizu. V četrtek je imel na Sorbonni g. dr. Bogojević predavanje in demonstracijo svoje- ga izuma, računskega stroja metričnodesetne- ga sistema, katerega je konstruiral belgrajski inženjerski g. Ljubomir Stanojević. Preda- vanja so se udeležili: rektor univerze g. Paul Appel, šef prosvetnega oddelka g. Kosta Pe- trović, delegat poslaništva in izloženega ko- misarijata, kakor tudi mnogi francoski peda- gogi in strokovnjaki. Uspeh predavanja je bil velik. Računski stroj bo razstavljen v jugoslo- vanskem šolskem oddelku razstave dekorativ- nih umetnosti.

Slovenska naselbina v Lorainu, O. Dne 31. maja so Slovenci v Lorainu v Ameriki slovesno obhajali 30 letnico najstarejšega on- dotnega slovenskega krajevnega podpornega društva KSK Jednote. Na slavnost so prišli rojaki ob blizu in daleč. Lorain je za cleve- lansklo slovensko metropolo najodličnejša slo- venska naselbina. Leži na obalah prelepega Erijskega jezera in je oddaljena od Cleve- landa dobrih 25 milj. Tu živi do 250 sloven- skih družin, ki imajo svoje lične domove v najlepšem delu mesta. Slovenski Lorainčani imajo lastno cerkev in farno šolo ter lep Narodni dom.

Smrtna kosa. V Kamniku je 3. t. m. umrl posestnik in usnarj g. Avgust Terpinč, star 73 let. Pokopali ga bodo danes popol- dne ob pol 4. — V Trzinu je 3. junija umrl g. Ivan Hudomalič, delovodja tvrdke C. B. Mally. Pogreb bo danes popoldne ob pol 6. — Svetila jima večna luč! Preostalih na- še sožalje!

Dan Rdečega križa. 6., 7. in 8. junija t. l. se vrši po celi državi Dan Rdečega križa. Ta praznik Rdečega križa ima predvsem namen v širši javnosti širiti razumevanje za vzviše- ne naloge Rdečega križa in si za svoje na- daljno delo ustvarjati moralno oporo v vseh slojih naroda. Rdeči križ si je med drugimi svojimi človekoljubnimi nalogami nadel zlasti tudi to, da se prizadeva za repatriacijo naših ujetnikov, od katerih jih še vedno mnogo ta- va v tujini. V Ljubljani se vrši dan Rdečega križa v soboto dne 6. popoldan in v nedeljo dne 7. t. m. dopoldan. Naj ne bo osebe, ki bi na svojih prsih ne nosila znaka, ki pričča, da je bilo zadoščeno kulturni in splošno člove- školi dolžnosti.

Novo poštno pristojbine. Poleg drugih zvi- šanj poštne pristojbin, o katerih smo že na- tem mestu poročali, se je zvišala tudi dostav- nina za poštno pakete in sicer od 3 na 5 Din in ekspressnina od 5 na 6 Din. (Težna in vred- nostna pristojbina za pakete je ostala neizpre- menjena, pač pa so se zvišale pristojbine za pošiljke, ki se pošiljajo proti povzetju, in sicer za povzetje od 1 do 25 Din se plača Din 1.50, od 25 do 50 Din 2.—, od 50 do 100 Din 3.—, od 100 do 300 Din 4.—, od 300 do 500 Din 5.—, od 500 do 1000 Din 6.—, od 1000 do 2000 Din 8.—, od 2000 do 3000 Din 9.—, od 3000 do 4000 Din 11.—, od 4000 do 5000 Din 14.— povzetne pristojbine (povzetnine ali odkup- nine).

Meštrovic v Ameriki. Amerika kaže za največje jugoslovanskega umetnika polno umevanje: razstava Meštrovicjevih del doživ- lja povsod obilen obisk, vse časopise se ob- širno peča z njim, a tudi kupcev ne manjka. Sedaj je razstava v Chicagu, od tod prepeljejo dela v St. Louis, kjer bo trajala razstava od konca junija do avgusta; potem slede Filadelfija in Baltimore. Meštrovic se poklicali v Washington, da napravi doprinski kip drž. tajnika za trgovino Hoovera. Meštrovicjevih uspehov se posebno vesele jugoslovanski iz- seljenci, saj pada sij Meštrovicjeve slave tudi nanje kot sinove istega naroda. Hrvati in Srbi tekmujejo med seboj, da ga počaste, a Meštrovic rad prihaja med svoje rojake, kjer le more.

Umrl je v Skočjanu pri Mokronogu Ivan Zmugg. Služil je 40 let kot stražmojster v žrebčarni na Selu pod Ljubljano. Zapušča 95 let staro ženo. N. v m. p.!

Zopet konji za Rusijo? Belgrajski in za- grebski listi poročajo, da so naše oblasti zopet zadržale na obmejni postaji Kotoriba 10 va- zonov konj, ki so baje namenjeni za Rusijo.

Sleparska delavca. Na žagi v Buzovači pri Poljanci sta bila zaposlena delavca 28 letni Josip Rotar iz Mošenj na Gorenjskem in pa Vido Korošec iz ljubljanske okolice. Ko sta napravila okrog 7000 Din dolga pri raznih gospodinjah in v gostilnah, sta pobrala svoje stvari in neznano kam pobegnili. Rotar je že star tat in slepar in ga naše oblasti že delj časa zasledujejo.

Nepreviden kolesar. Posestnikov sin France Oven iz Dravlj je prijavil posestni- kovega sina Alojzija Kunaverja, da je ta po- vozil v Dravljah po hodni poti skozi vas tik pred domačo hišo njegovega petletnega sina Franceta. Otrok je bil v spremstvu svoje tele Franciške Jarčeve na hodni poti prav pred domačo hišo. Kunauer se je pripeljal v spremstvu tovariša Nagliča v zelo naglem di- ru. Zaletel se je v dečka in ga podrl z vso silo po tleh. Fant je dobil težke poškodbe na glavi in na desnem ledju. V svrhu natančne ugotov-

vitve poškodb je odpeljal oče sina v bolnico, kjer so ga preiskali in obvezali, nakar so ga izročili očetu v domačo oskrbo. Po izjavi oči- vidcev je kriv nesreče edino le Kunovar, ki je po njihovi izjavi zelo naglo in neprevid- no ter vijugasto vozil.

Pri negovanju z »NEOSAN«-kremo dobi Vaša obutev elegantno lice. 1029

Obleke

Jos. Rojina

Ljubljana

kupite naj-ugodnejše pri

Iz Ljubljane.

Diskusijski večer o načrtu novega osnov- no-šolskega zakona bo danes v dvorani Aka- demskega doma ob 20. Nujnost in važnost te diskusije je elementarne in zgodovinske važ- nosti za ves narod, na kar posebno opozarja- mo naše razumništvu!

Stanovanjsko sodišče za Ljubljano in ljub- ljansko okolico tvorijo: dr. Vilko Baltič, pre- sednik, dr. Mrak, podpredsednik, dr. Milko Senekovič, dr. Alojzij Gradnik, Anton Mencin- ger in dr. Lebar, člani.

Pogreb Stanka Gaberška. Truplo dne 3. t. m. na Golniku umrlega g. Stanka Gab- rška, sina višjega šolskega nadzornika v pok. in uradnika pri Drž. borzi dela v Mariboru, prepeljejo v Ljubljano. Pogreb bo v soboto dne 6. t. m. ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališču k Sv. Križu.

Dan ruske kulture. Prejeli smo: Na ini- cijativu ruskih organizacij v Pragi (osrednje zveze društev ruskih učenjakov osrednje ru- ske učiteljske zveze, osrednje zveze ruskih študentov, Ruskega pedagoškega bureauja in dr.) bo praznosta letos vsa po raznih drža- vah raztresena ruska emigracija »Dan ruske kulture«. Za ta dan je bil izbran dan 8. junija (26. maja po st.) kot rojstni dan Aleksandra Sergejeviča Puškina. Spomin na velikega narodnega pesnika zedinja ta dan vse izven svoje domovine nahajajoče se Ruse ter jih vkljub boljševeškemu kordonu združi v enot- nih čustvovanjih in v enotnih nadah na boljše čase z njihovimi brati in sestrami, nahajajo- čimi se v Rusiji. Dan ruske kulture bo za Ru- se dan narodne žalosti, obenem pa dan na- rodnega ponosa in simbol kulturne enotnosti vsega ruskega življa. Dan ruske kulture se bo posebno svečano praznoval v Pragi in po dru- gih večjih mestih na Češkoslovaškem. Tudi v Jugoslaviji bivaajoči Rusi praznujejo ta dan z raznimi narodnimi kulturnimi prireditvami. V prvi vrsti mora biti ta dan praznik ruskega dijaštva. Vsled tega priredita v Ljubljani na dan ruske kulture dne 8. junija Ruska Matica in ruska realka v Ponovičah akademijo gojen- cev in gojenk ruske realke. Akademija se vr- ši v Unionski dvorani. Začetek ob pol 20. Na sporedu so sledeče točke: ruske cerkvene pe- smi (zbor), recitacije iz Puškina (Sanje Tatja- ne iz »Jevgenija Onjeginca«, Alekseja Tolste- ga (Aljoša Popovič in Zmaj Tugarij), ruski plesi (bojarski ples, ples iz pravljice »Ko- njiček-Grbiček« in ruski narodni ples), orke- ster balalajk, ruske narodne pesmi (zbor), slovenska himna in »Kolj slaven« (zbor). — Vstopnina od 20 do 5 Din, za dijaštvo 3 Din. Prostovoljni prispevki se hvaležno sprejema- jo. Čisti dobiček je namenjen revnim dijakom ruske šole v Ponovičah. Vabljeni so vsi prija- telji ruske kulture!

Jadranska Straža. V Ljubljano je prispel po naročilu glavnega odbora Jadranske Stra- že v Belgradu njegov odposlanec g. M. Teo- dorović, da roko v roki z ljubljanskim glavnim odborom pomaga izpolniti organi- zacijo Jadranske Straže v Sloveniji in zbudi zanimanje za to velevažno državno in narodno institucijo ter da propagira razpečanje Alma- naha Jadranske Straže za leto 1925., ki ga je izdal Glavni odbor belgrajski. Za delo Ja- dranske Straže, ki stoji pod pokroviteljstvom prestolonaslednika Petra, se živo zanima kralj, ki vsestransko podpira delovanje Ja- dranske Straže. G. M. Teodorović se oglasi v prihodnjih dneh pri naših kulturnih in gos- podarskih delavcih in zavodih ter priporočamo širši naši javnosti, da mu gre pri njegovem domoljubnem delu kolikor možno na roko, zlasti toplo priporočamo nakup almanaha Ja- dranske Straže, ki je naravnost vzorno, boga- to ilustrirano delo, sestavljeno ob sodelovanju naših najboljših strokovnjakov in pisateljev ter stane le 150 Din (8°, 575 in 170 str.).

Umrla je 3. februarja v visoki starosti 93 let gospa Josipina Karinger. Pogreb bo danes popoldne iz hiše žalosti. Mestni trg 8. Blag ji spomin!

Pogrešan dijak. Gospa Alojzija Kocmur- jeva, soproga bivšega ravnatelja okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, je prijavila policiji, da je njen sin Alojzij Koc- mur, dijak 6. razr. realne gimnazije, neznan kam odšel. Odšel je od doma predvčeršnjim ob 6. uri zjutraj in je rekel materi, da gre na sprehod. Od takrat se še ni vrnil in tudi ni pustil nobenega obvestila. Sumijo, da je šel v Italijo. Vzel je s seboj nekaj perila, zim- sko suknjo in klobuk.

Iz štajerske.

Sv. Ana v Slov. Goricah. Na binkoštni po- nedeljek se je tu ob velikanski udeležbi do- mačega in bližnjega ljudstva vršilo polaganje temeljnega kamna za nov društveni dom, ki bo še to leto pod streho. Bil je za nas eden največjih praznikov in slovesnosti za našo fa- ro. Naš gospod domači župnik Letun je prvi daroval za nov dom 5000 Din. Centralno Pro- sveitno zvezo v Mariboru je zastopal njen prvi podpredsednik, ki je imel tudi lep slavnostni govor. Domačini kar tekmujejo med seboj, kdo da bo več napravil. Dom bo kras naših Slovenskih goric! Naj delo še nebo blago- slovi.

Naš dom. Izšla je česta številka lepo ure- jevanega lista za ljudsko prosveto z vsebino: Izobrazba — Mnogo razveseljevanja, mnogo veselja! — Poglavlje o ljudskih odrih. Silvici v album. Čigav si. Lep značaj. Skrivni poli- caji. Med Kumom in Sveto planino. O razvoju slov. časopisov. Kralj noči. Vestnik dekliske zveze. Pod vaško lipo. Društveni vestnik. Uredniški kot. Naš Dom — sedemnajstletnik — se sam priporoča! Sezi po njem! Naroča se pri lastnici v Mariboru, Prosvetna zveza, Aleksandrova 6.

Orglarska šola v Celju priredi dne 7. ju- nija 1925 ob 3. uri popoldne v Konjicah v pro- storih Katoliškega doma Pevski venček pod vodstvom gosp. Karla Bervarja, vodje orglar- ske šole v Celju. Spored: 1. Svetopisemska igra »Iz ljubljani sin« v 5 dejanjih. 2. Petje: a) Mi vstajamo, b) Na straži, c) Na planine, d) Lepi Jurij, e) V hribih se dela dan, f) Va- sovalec, g) Na dan, h) Zabe.

IZ MARIBORA.

Stanovanjsko sodišče se je sestavilo tudi v našem mestu, in sicer je predsednik veliki župan dr. Pirkmajer, njegov namestnik pa dr. Ratej. Sodišče začne poslovati že ta teden. Posla bo imelo čez glavo!

Maturi na tuk. učiteljskih bo predse- doval dr. Stanko Beuk, ne pa g. oblastni nad- zornik Milan Mandrovič, ki je bil prvotno na t ometo določen. Dnevi maturitetnih skušenj še niso definitivno določeni.

Belgrajski realčani v Mariboru. Dne 6. in 7. t. m. pride sem v Maribor okrog 15 srbskih belgrajskih realčanov pod vodstvom svojega profesorja dr. Fr. Sušnika na izlet. Ogledali si bodo Maribor, Ruše, Falo. Dobrodošli na meji naše skupne domovine!

Deveta redna seja mariborskega občin- skega sveta se vrši 9. t. m. ob 5. popoldne v mestni posvetovalnici.

Poročeni so bili v baziliki Matere Milosti v Mariboru dne 31. maja 1925: G. Simonič Anton, poduradnik finančne kontrole z gđ. Hedrih Marijo; g. Duh Francišek, višji pisar- niški oficijal pri okrožnem sodišču v Maribu- ru z gđ. Ano Predikaka, roj. v St. Lovrencu na Dravskem polju; g. Kegl Alojzij, šolski upravitelj pri Zgornji Sv. Kungoti z gđ. An- tonijo Amalijo Miklavč, učiteljico istotam.

IZ CELJA.

Sestava stanovanjskega sodišča v Celju. V smislu določil novega stanovanjskega za- kona so v stanovanjsko sodišče I. stopnje za mesto in okraj Celje imenovani sledeči gg.: za predsednika vlad. svetnik dr. Leopold Žu- žek, za predsednikovega namestnika polie. svetnik dr. Ivan Senekovič, za člana sodišča dež. sod. svetnik Valentin Levičnik in držav- nega pravdnika namestnik dr. Ivan Likar, za namestnika pa dež. sod. svetnik dr. Ivan Premsehak in veleindustrialc Robert Diehl.

Izpiti za privatiste na drž. realni gimna- ziji v Celju. Izpiti za privatiste na celjski gim- naziji in sprejemni izpiti za višje razrede se vrše od 8. do 13. t. m. Priglašeni učenci se morajo javiti v ponedeljek dne 8. t. m. ob 8 zjutraj pri gg. razrednikih.

Letošnji nabori. V ponedeljek 15. t. m. se vrše v celjski meščanski šoli nabori za me- sto Celje in okolico. Na vrsto pridejo sledeči letniki: 1905., 1899—1904 in 1894 (oni, ki so bili doslej proglašeni za vojaško službo nesposobnim) in vsi moški od 21.—50. leta, ki so služili vojaščino a se čutijo sedaj nespo- sobne za vojaško službo.

Snaženje uradnih prostorov na magistra- tu. Zaradi snaženja uradnih prostorov mest- nega knjigovodstva in mestne blagajne je da- nes dne 5. t. m. ta oddelek mesnega magi- strata za stranke zaprt.

Cirkus »Kolosseum« v Celju. V Celje je prispel potujoči cirkus »Kolosseum«, ki je go- stoval 16 dni v Mariboru. Otvorilna predsta- va je bila večerjaveč ob pol 9 na Glaziji.

Izpred porote. 4. t. m. je bil pred tuka- jšnjo poroto obsojen Štefan Balgač, rojen 1889 v Velikovu, zaradi tatvine pri veletrgovcu Edvardu Zupanču v Pristavi na blagu, vred- nem nad 10.000 Din, na 3 leta težke ječe.

IZ PTUJA.

Pogreb umrlega učiteljskega ljubljans- kega učiteljskega Vladimirja Pirnata se je vr- šil v torek popoldne ob treh. Udeležilo se ga je precej tovarišev iz Ljubljane in Maribora. Izmed učiteljskega oboja drž. učiteljskega smo opazili g. ravnatelja Antona Doklerja, prof. Fr. Suherja in E. Adamiča. Na grobu so se z govori posloviili od rajnega tovariša in g. ravnatelja. Pogreba se je udeležilo tudi mnogo učiteljskega.

Nesreča v tujini. Sin gospe Molitorjeve dr. I. Molitor je bil zobozdravnik v Pöchlarnu ob Donavi. Vozil se je z motornim kolesom, pri- šel pod brzovlak, se ponesrečil in umrl. Nje- gov brat ima v Ptujju lekarno.

Iz Prekmurja.

Nova oblast? Čujemo glasove, da hočejo iz Prekmurja in sosednega Medjimurja se- staviti oblast zase. Sedež bi naj bil v Ca- kovcu. Tu bi se naj tudi ustanovilo okrož- sodišče. Tako samo čujemo, vendar pa mora na stvari nekaj biti, kajti minule dni se je vozil po Prekmurju v tej zadevi med Hrvati dobro znani demokratiški velepriganjač Zganc. Zdi se nam, da je temu gospodu Medjimurje postalo premalo, rad bi gospodaril še nad večjo pokrajino. Zato že sedaj opozarjamo na te naklepe gotovih ljudi. Prekmurci — Slovenci hočemo svoje! To smo pribili že nešteto krat in se bomo borili še naprej za svoja prava.

Iz ostale Jugoslavije.

Hrvatski pisatelj R. F. Magjer slavi te dni 25 letnico svojega književnega delovanja. V proslavo tega dogodka priredi »Klub hrva- škkih književnikov in umetnikov v Osijeku«, čigar ustanovitelj in predsednik je slavjenec, danes v osiješkem gledališču slavnostno aka- demijo z mnogimi glasbenimi točkami in re- citacijam slavjenčevih del. Tudi mi se pri- družujemo njegovim častilcem in mu kličemo: Še mnogo let!

Liška železnica. Glasom izjav promet- nega ministra se izroči zadnji del liške že- leznice prometu meseca julija letos. Trač- nice so položene na vsej progi; sedaj se na- peljuje brzovag in telefon in razširjajo neka- tere postaje. V Splitu se zgradi nova velika ranžirna postaja, v katero sveho je dovoljen kredit 5 milijonov dinarjev.

Kriza v novosadski tiskarski obrti. Ka- kor poroča novosadski »Narod«, se nahaja tiskarska obrt v Novem Sadu v težki krizi. Tiskarno »Globus« so zaprli, ker lastniki ni- so mogli plačati delavcev. V tej tiskarni se je tiskal radikalni madžarski list »Kis Uj- sag«. V stiskah je tudi tiskarna »Zastava«, ki tiska radikalni dnevnik enakega imena. To tiskarno kupi menda »Matica Srpska«. Tiskarna »Sloboda« je istotako že ustavila obrat, a kakor se pripoveduje, ji v kratkem sledi tiskarna »Daničić«, ki tiska samostalno- demokratsko »Jedinstvo«.

Zgradba palače finančnega ministertva v Belgradu. Te dni so položili v Belgradu tem- eljni kamen za palačo finančnega minist- rstva, ki bo stala na voglu Nemanjine in Kne- za Miloša ulice. Zgrajena bo v romanskem slogu.

Težka aviatična nesreča v Mostaru. V Mostaru sta se minuli teden z aeroplanom dvignila v višino 2000 m podporočnik Jung in narednik Mišković. Zgrabil ju je vihar in istočasno je odpovedal motor; letalo se je preobrnilo in treščilo na tla. Narednik je ostal na mestu mrtev, Junga so vsega zlom- ljeneja prenesli v bolnišnico.

Zakonska drama v Zagrebu. Dne 2. maja je v Zagrebu streljala na svojega moža in ga smrtno nevarno ranila Zorka Čukac. Zvonim- ir Čukac, železniški uradnik, je srečno ži- vel s svojo soprogo, dokler se ni spoznal z uradnico Pavlo Mort. Le-ta mu je v zadnjem času preti- la, da ga ubije, ako je ne poroči. Čukac se je dejansko pripravil, da odide v Banjaluko, kjer bi prestopil v mohamedanstvo in se nato poročil z Mortovo. Vse to je ženi sam povedal. V obupu je žena segla po re- volverju. Čukca so težko ranjenega prenesli v bolnišnico, ženo pa so zaprli.

Največja tekstilna tvornica v naši državi zgorela. Največja tekstilna tvornica v naši državi se nahaja v Nišu in je last g. Teverkovi- ča. V noči od torka na sredo je v tvornici iz- bruhnil požar, ki je uničil več oddelkov. Tvor- nica, v kateri je bilo zaposlenih nad 500 de- lavcev, bo morala delo za več mesecev usta- viti.

Zopet batine. V bolnišnico v Novem Sadu so pripeljali delavca Andreja Varga. Varga je bil pred nekaj dnevi v Pančevu. Tam so ga obdolžili tatvine. Orožniki so ga prijeli in da bi izsilili iz njega priznanje tatvine, so ga ne- usmiljeno pretepali pri odprtih oknih, da so njegovi znanci lahko videli, kaj počno z njim. Vsega stepenega so prepeljali v novosadsko bolnišnico. Pravi- jo, da je novosadsko državno pravdnistvo uvedlo strogo preiskavo.

Pota pustolovke. Te dni so jugoslovanske oblasti imele opraviti s pustolovko, ki je jugo- slovanska državljanka, a je bila obšla vo- zvodno Evropo. Irma Bohne ji je ime. Ro- jena je bila v Vinkovcih. S 13 leti je prišla v Carigrad v neki harem, kjer je živila tri leta. Nato je ušla in prišla v Sofijo, kjer je živila več let pod turškim imenom »Fatimeh Salih«. V svetovni vojni je bila seveda — bolniška stročnica v avstrogrski vojski in prišla v Sa- rajevo. Kmalu je pa postala to službo in od- šla na — fronto; pri Gorazdi in Višegradu se je borila proti Srbom in bila ranjena. Potem je odšla na rusko fronto in bila ujeta. V Petro- gradu je znala omamiti nekega stotnika, s ka- terim sta potem skupno pobegnili. Potem je praznila žepe vsem mogočim lahkomisljencem in končno dospela v Bukarešt. Tudi tu je os- kubila več starih lahkooživcev za težke denar- je. Ker se je začela pečati z robusitvom, so

jo izgnali. Prišla je na Ogrsko, kjer je nadaljevala razkošno življenje na račun raznih obdobjevalcev. Vendar se je starala in boleznimi so razjedale njeno lepoto. Zato je mislila na pokoj in postala v Segedinu — učiteljica. V tem poklicu pa ni vztrajala. Odpravila se je proti Jugoslaviji in na meji mimo grede premetila dva madžarska vojaka, da sta pobegnila z njo v Jugoslavijo. Tu ji pa sreča ni bila posebno mila: oblasti so ji bile takoj za petami — saj je nosila uniformo madžarskega prostovoljca — in jo po odgonu poslale v domačo občino Vinkovce.

Dvojni umor v letalu.

»Zagrabler Tagblatt« poroča iz Beograda: »Dne 30. marca t. l. je letelo letalo »A 71«, čigar lastnik je bil neki Herbert Lodgemann, z Dunaja v Pešto. Z letalom sta se peljala dva potnika, neki Ludvik Savis in bogati trgovec z dragulji John Lasker iz Strassburga. Letalo je imel pilot Fran Büchler. Trgovec z dragulji je šel s seboj vrečko briljantov in 20.000 frankov gotovine. Savis je potoval z njim kot njegov tajnik. V resnici pa je bil Savis ne varen pustolovec, ki se je znal trgovcu prihljiti kot njegov prijatelj in svetovalec, v resnici pa je le čakal na lepo priložnost, da izpelje svoje peklenke načrte. Lasker je še pred odhodom z Dunaja obvestil svojega brata, da pride v Pešto, toda od tedaj naprej ga ni nihče več videl. Pet dni pozneje so namreč našli blizu Sopronja truplo in dokumente, iz katerih je razvidno, da je truplo Laskerjevo. O denarju in briljantih pa ni bilo nobenega sledu. Tudi Savisa in pilota ni bilo nikjer več. Lastnik letala Lodgemann je sam začel za deva preiskovati. Po nekaj tednih je na podlagi korespondence med Savisom in pilotom ugotovil, da sta bila oba v velikih denarnih zadregah in zato je postalo zelo verjetno, da sta Laskerja ubila in oropala. Doslej so ugotovili, da je Savis Laskerja umoril v kabini letala in njegovo truplo vrzel skozi okno. Dunajska policija je takoj sumila, da sta morilca pobegnila v Jugoslavijo. Policija v Beogradu je res ugotovila, da je Savis živel dalje časa v Beogradu in to celo pod svojim pravim imenom. V Beogradu je živel popolnoma nemoteno celih 8 dni, ker do takrat še ni prišla tiralica za njim. Nekaj kasneje pa se mu v Beogradu ni zdelo več dovolj varno in je iz mesta izginil neznan kam. Izginil pa je brez sledu tudi pilot, in za to smatrajo, da je Savis ubil tudi pilota. Oblasti morilca na vse strani zasledujejo.

Naši poslanci za izboljšanje gospodarskega položaja Slovenije.

Interpelacija narodnega poslanca J. Vesenjaka in tovarišev na finančnega ministra, ministra za trgovino in industrijo in poljedelskega ministra v zadevi izvoza kmetijskih pridelkov in živine.

Zadnji izkazi o naši zunanji trgovini izkazuje jasno nazadovanje našega izvoza tako v množini kakor tudi v celotni vrednosti. Na notranjem našem trgu opazujemo pri nekaterih pridelkih znatno padanje cen pod svetovno pariteto in naravnost zelo kritičen zastoj.

Tako je padla, recimo, cena naše živine zadnje mesece za 50 do 70% in tržna poročila izkazujejo, da se proda na sejmiščih jedva ena četrtina do ena tretjina blaga, ki ga producent nudi in hoče spraviti v promet. Vinogradništvo trpi, ker nima izvoza na trge, kamor je prej oddajalo svoje pridelke.

V lesni trgovini je vidno nazadovanje iz trgovinskih, carinskih in eksportnih tarifnih razlogov.

Nekaterih pridelkov, kakor je fižol, ki čaka v zelo velikih množinah pri producentu, iz istih razlogov ni mogoče spraviti na dovedanja inozemska tržišča.

Vse to povzroča naglo in za naše go-

spodarsko in politično življenje nevarno padanje kupne in davčne moči najširših slojev prebivalstva naše države, osobito pa še v Sloveniji. Zato vprašamo:

1. Ali je minister za poljedelstvo voljan po strokovnih kmet. organizacijah in svojih organih ugotoviti stanje v zgoraj označenih panogah ter kot poklicani zaščitnik izvršiti takoj svojo dolžnost napram ljudstvu?

Ali hoče posebej povzročiti ukinitve izvozne prepovedi o izvozu živine (govedo in svinje ter konj) lahke teže?

2. Ali hoče minister financ z obzirom na opisano stanje v deželi takoj ukiniti razne še obstoječe izvozne carine na kmetijske pridelke, posebej na živino, sadje, fižol in drugo?

3. Ali hoče minister za trgovino in industrijo in vlada sploh pospešiti sklepanje trgovinskih pogodb in vplivati, da se naša finančna politika otrese v prometni in posebej carinski politiki več kot ozkih fiskalnih vidikov?

V Beogradu, dne 29. maja 1925.

Ivan Vesenjak.

Knjige in revije.

Prodajalna K. T. D. (H. Ničmanova) nas prosi za objavo naslednjih vrstic: Na ponovno vprašanja, kdaj izide zopet kak snopič dr. M. Opekovi govora, odgovarjamo, da je v rokopisu pripravljena knjižica: ZENA S SOLNCEM. Štirinajst govorov o Mariji — ki pa skoraj gotovo ne bo mogla iziti pred pozno jesenjo. Založništvo je dandanes težak posel, zlasti za majhne tiskarje. Za vsako, tudi drobno knjižico, je treba vreči v tiskarno precejšen kapital. Zato priporočamo, da p. n. občinstvo prav pridno posega po dosedaj izišlih dr. Opekovi knjigah; tako bo najbolje pospešeno izdajanje nadaljnjih. Dobe se še vse po znanih cenah, nevezane ali vezane v krasno, izvirno vezavo. Pripominjamo le, da, kdor reflektira na celo zbirko (10 dosedaj izišlih zvezkov), ta mora z naročilom pohiteti, ker je nekaferih knjižic (n. pr. Brez vere, Kam greš?) že prav malo v zalogi.

O dr. Opekovi zadnji knjigi, Zgodbe o človeku, je pisal splitski »Jadranski« (5. veljače 1925): »Čini se, da je nadošlo vrijeme, za koje je još Pavao pisao Timoteju, kad zdrave nauke ne če ljudi da slušaju, nego po svojim željama kupe sebi učitelje. Odvratili su uši od istine i obratili ih k basnama. U naše doba mnogi su se u svome etičnom življenju snizili do životinje. Da olakšaju savjest, prigrliše basnu, da je čovjek nastao razvojem od životinje. Stoga je bilo potrebno, da se dovikne: Spomeni se, čovče, da si od Boga i da češ opet morati k Bogu! To je učinio naš proslavljeni propovednik ljubljanske stolnice dr. Mihael Opeka u desetoj knjizi svojih govora: Zgodbe o človeku. U 20 govora raspravlja o najozbiljnijim životnim pitanjima, kao n. pr.: Odkud je čovjek? Neumrlost, Katastrofa u raju i posljedice, Otкупjenje, Smrt, Pesebni i općeniti sud, Pakao. Inteligentnom čovjeku Opekina knjiga je kao klupko Ariadne kroz Labirint današnje zbrkanosti. Svećeniku pak je uzor, kako valja o ovim velikim pitanjima govoriti.«

Orlovski vestnik.

Vrhniško orlovsko okrožje priredi dne 28. junija 1925 celodnevno prireditve v Gorenjem Logatcu. Spored: Dopoldne ob 5. uri budnica; ob pol 8. uri sprejem na kolodvoru v Dol. Logatcu; ob 8. uri odhod v Gorenji Logatec; ob 9. uri sv. maša pri podružnici na Taboru; ob pol 10. uri tabor. Nato odhod na telovadišče. — Popoldne: Ob 2. uri večernice; ob 3. uri javna telovadba celokupnega članstva. Potelovadbi veselica s petjem, godbo, srečelovom in šaljivo pošto. Z dobrimi jedili in pijačo bo najbolje poskrbljeno. Pri celodnevni prireditvi sodeluje dolnenjeloška godba kat. prov. društva. — Vstopnina: Sedeži po 10 Din, stojališča po 5 Din. K častni udeležbi vabi odbor.

Slov. zdravniško društvo Ljubljani ima danes dne 5. junija ob 6 zvečer svoj tedenski seminar v predavalnici ženske bolnišnice. Predavanje: Donesek k zdravljenju krčnih žil. Predava g. dr. Živko Lapajne.

Skupen izlet v Pariz na razstavo dekorativnih umetnosti priredi potovalna pisarna »Verac« dr. z. z. Aleksandrova cesta 8, koncem junija ali začetkom julija s posebnim vlakom preko Beljaka, Innsbruka in Basela z znižanimi voznimi cenami. Za prenočišča, prehrano in voditelja je preskrbljeno. Celokupni stroški se bodo določili pozneje. Prijave za izlet sprejema in nadaljnje informacije daje potovalna pisarna v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 8. Pismenim vprašanjem je priložiti 5 Din (tudi v znakih) za odgovor.

Posebne zveze izlet na Smarno goro se radi posebnega vzroka ne vrši v nedeljo dne 7. junija.

40 letnica gasilnega društva v Verdu pri Vrhniki. Dne 14. junija praznuje prostovoljno gasilno društvo v Verdu 40 letnico svojega obstoja, ki jo praznuje z veliko vrtno veselico združeno s petjem, srečelovom, šaljivo pošto itd. Ker se veselica vrši ob vsakem vremenu in bode najboljše preskrbljeno z dobro pijačo in jestvinami ter točno in solidno postrežbo, se prijatelji gasilnega društva najvredneje vabijo na slavnost.

Ljubljanski skavti. V petek dne 5. maja se vrši ob 6 popoldne za vse odseke obvezen stegov sestanek na realki. Prinesite prispevke za šotor! Kroj!

Kočerje. Dne 14. junija 1925 se vrši občni zbor tukajšnjega »Dijaškega doma«, ki vrši važno kulturno misijo v teh krajih in sicer ob 10 v njegovih lastnih prostorih. Dnevni red bo poročilo predsedstva, poročilo odbora, volitev novega odbora in slučajnosti. Dostop imajo le člani.

I. kongres krščanskih socialistov

se vrši v nedeljo, dne 7. junija 1925, v Ljubljani s sledečim dnevnim redom:

I. Ob 8 skupna sv. maša v cerkvi oo. frančiškanov.

II. Ob 9 v veliki dvorani hotela »Union« zborovanje: 1. Naš položaj (dr. A. Gosar); 2. Duhovnik in delavstvo (dr. A. Tominec); 3. Dijaštvo in delavstvo (Aleš Stanovnik); 4. Kmetstvo - delavsko vprašanje (Fr. Zužek).

III. Ob 14 nadaljevanje (na istem prostoru): 5. Naše organizacije: a) Krekova mladina (Ante Kordin); b) Jugoslov. strokovna zveza (Ivan Gajšek); c) Delavska zveza (Jože Gostinčar); d) Delavsko združenstvo (Franc Kremžar). — 6. Delavski tisk (Srečo Zumer).

Polovična vožnja za vse udeležence kongresa obojega spola velja za dni 6., 7. in 8. junija t. l. na vseh železnicah na podlagi odloka Dir. drž. žel. v Ljubljani, z dne 19. maja 1925, št. 66.845-VI/25. Udeleženci kupijo pri vstopnih postajah celo vozno karto do Ljubljane, katero naj postijo od postajnega uradnika na zadnji strani žigosati. Teh voznih kart ne smejo udeleženci oddati na postaji v Ljubljani, ker veljajo za vožnjo nazaj s potrdilom o udeležbi na kongresu, ki se izda vsem udeležencem pred vhomom v »Union« dvorano v Ljubljani. O tem so obveščene vse postaje. Ako bi morebiti kateri uradnik ne hotel žigosati vozne karte pri

vstopni postaji, citirajte zgoraj omenjeno številko odloka železniške direkcije, katero si naj zato udeleženci prepišejo.

Udeležence kongresa opozarjamo na nov vozni red, ki velja od 5. junija t. l. dalje. Udeleženci iz vseh krajev naj se pripeljejo s prvimi jutranjimi vlaki v Ljubljano, zato naj se takoj informirajo na svojih postajah glede odhoda vlaka.

Rediteljstvo na postaji v Ljubljani kakor ves dan na kongresu bodo vršili člani Krekove mladine z znaki. Reditelji bodo dajali tudi vse informacije.

Udeležence kongresa, posebno še one iz Ljubljane in okolice, prosimo, da vztrajajo tudi pri popoldanskih razpravah, ki bodo zelo važne in zanimive.

Pripravljalni odbor.

Turistika in sport.

Zagrebska »Croatia« v Ljubljani. V zadnjem hipu se je posrečilo SK Hermesu pridobiti za tekmo v nedeljo 7. junija, ob proslavi 5 letnice obstoja, prvotno zagrebsko »Croatia«. Po zadnjih rezultatih, ki jih je dosegla »Croatia«, je to docela vigrana enajstotica. V poslednjih prv. in prijateljskih tekmah je jako čisto zastopala barve svojega kluba, gladko so porazili Makabe z 6 : 1, prvaka provincije Železničarje Sisak z 2 : 0, v prijateljski tekmi proti HASKU so igrali neodločno 0 : 0. Tekma se vrši ob 17.30 na Iliriji.

Hermes : Ilirija. Na predvečer petletnice proslave Hermesa, v soboto 6. junija se vrši na Iliriji prijateljska nogometna tekma med prvakom Slovenije »Ilirijo« in »Hermesom«. Ker je to med imenovanimi kluboma prva prijateljska tekma v tej sezoni, obeta biti ista jako zanimiva.

Iz širnega sveta.

Trinajst dni.

Včeraj popoldne ob treh je preteklo štirinajst dni, odkar je Amundsen odšel. Najprvo smo brali, da se bo vrnil najkasneje po dveh dneh, nato, da pred 14 dnevi ni pričakovati njegovega prihoda. Do sedaj pa ni nobenega poročila. Listi na široko razpravljajo o pomoznih akcijah itd. Mi jim tu misimo slediti. Amundsenu pomagati je isto, kakor če bi šmarnogorski turist hotel pomagati tistemu, ki je v triglavski steni zašel. Kvečjemu iskati ob ledu in čakati, kdaj bo kdo nazaj prišel, to že gre. Ali pa opremiti novo ekspedicijo po starem načinu, s sanmi in psi in iti gor; to pa zahteva zelo veliko priprav in dosti časa. Sedaj pripovedujejo, da je led proti tečaju skrajno slab, nakopičen in nagromaden, nič ravnega, nobene možnosti, da pristanemo. Neka ladja, prišedša nazaj od roba ledu, pripoveduje, da sta bila aeroplana pri odhodu tako težka, da se je led upognil in ga je zalila voda. Aparat se je tako poškodoval, da se pozneje prav gotovo ni mogel še enkrat dvigniti. Druge zopet beremo senzacionalno vest, da je prišlo pet udeležnikov nazaj, šesti pa ne. Seveda je ta Amundsen. In tako dalje.

Tajne polarnega sveta.

Neznana usoda Amundsena zelo spominja na smrtonosni polet Šveda Andréa in njegovih tovarišev Strindberga in Fraenkela. Polnoma rešena pa uganka njihove smrti ni, ampak mi vemo vsaj približno, kje so pomrli. André se je dvignil z zrakoplovom na nedeljo dne 11. julija l. 1897. v zrak na Danskih otokih 13. julija. V pismu poroča André, da je balon proti severu. Dne 15. julija so lovci morskih psov severno od Spitzbergov ustrelili goloba, ki je nesel s seboj Andréjevo pismo z dne 13. julija. V pismu poroča André, da je balon preplul 145 morskih milj severno in 45 milj proti vzhodu. To je bilo njegovo zadnje poročilo. Od tega dne dalje ni bilo o Andréu nobenega sledu več. Leta 1910. pa je prišel kanadski misijonar Turquetit iz naselbine čipeva indijancev Reeindeer Lake na saneh v dotedaj še neznanu ozemlje Eskimov in je prebivalcem kazal svoj revolver. Domačini so se spogledavali in se za orožje zelo zanimali, povedali pa niso ničesar. Šele na ponovna vprašanja so povedali, da je to orodje podobno orodju treh mož, ki so pred leti prileteli z neba. Več niso hoteli povedati. Ko pa si je misijonar pridobil njihovo zaupanje, so mu povedali, da je takrat padla na tla bela hiša, na kateri je bila pritrjena z vrvmi košara, v kateri so sedeli trije lačni možje. Na vprašanje, kje da so ti možje ostali, domačini niso odgovarjali. Eden je sicer namignil, da so vrvi bile prav dobre za krpanje šotorov več pa ni povedal nihče. Bržkone so domačini vse tri ubili, ker se jim je zdelo škoda hrane za nje. V tistih krajih ni nič čudnega, če sin ubije očeta, če ne more več na lov. To poročilo je poslal misijonar svoji družbi, ki je poročilo objavila. Poročilo je bral v listih tudi William Irving, vodja velikih ribolovov ob Hudsonu, ki se je takoj spomnil na pripoved Eskimov, da je v neki noči letela zvezda nad njihovimi hišami in da so se slišali nezmani moški glasovi. Iz te pripovedi sklepajo, da je André dosegel severni tečaj, na cilju potovanja pa ga je doletela nesrečna usoda.

Epohalen izum češkega učenjaka v Ameriki.

Prof. Jansky, načelnik odbora električnega inženirstva na minesotski državni univerzi v Zedinjenih državah dela baš sedaj uspele poizkuse z novim izumom pri radio-telefoniji, ki obeta, da postane nova epoha v razvoju te vede. Prof. Jansky je prejel brzo-

javko iz aeroplana, ki je krožil nad velikimi jeziri in je na njo nemudoma odgovoril in odgovor njegov so častniki v aeroplanu sprejeli. Glavna reč pri tem je to, da je bila ta depeša poslana z novim pošiljalnim aparatom, ki nima generatorja. Doslej so mogli pošiljati radiobrojavke samo in edino s silnimi generatorji, ki izvajajo močan električni tok. Ker pa generator ni povsod pri rokah, je pošiljanje radiodepeš omejeno samo na radio-postaje. Z novim izumom bi se pa pošiljanje radiobrojavk jako zlahkalo, kar bi bilo silno velike važnosti. Novi pošiljalni aparat tehta jedva 100 funtov, tako da ga je lahko prenesti iz kraja v kraj ter ni odvisen od generatorjev, ampak mu zadostuje suha električna baterija. Zgoraj omejeni poizkusi se vrše v zvezi z Mac Millanovo ekspedicijo na severni tečaj, ki se napoti na sever ta mesec in bode imela s seboj novi aparat prof. Janskega. V ameriških strokovnjaških krogih zbujajo rešeni izum veliko zanimanje.

Zborovanje nemških narodno-obrambnih društev.

O binškojih se je vršilo v Kulsteinu veliko zborovanje vseh nemških narodnoobrambnih društev, to je »Društva za nemštvo v inozemstvu« s sedežem v Berlinu ter obeh, sedaj združenih avstrijskih zvez: Südmarke in Schulvereina. Na zborovanje so došli zastopniki iz vseh dežela in pokrajin, kjerkoli prebivajo Nemci v večjem številu. Govorniki so naglašali ogromne naloge, ki jih imajo na narodnoobrambne organizacije, da ohranijo nemštvo 18 milijonov po zadnji vojni odtrganih Nemcev in jih pripravijo za dan »vstajenja«. Iz kratkih in previdnih poročil v nemških listih je razvidno, da izdaje samo berlinsko društvo v svoje namene milijone. Zborovalci so poslali pozdrav Hindenburgu, ki se je takoj brzojavno zahvalil. V zvezi s tem zborovanjem se je vršilo istočasno v Kulsteinu posebno velikonemško dijaško zborovanje.

Krški knezoškof dr. Heftler častni doktor bogoslovne fakultete v Inomestu. Inomoška univerza je imenovala krškega knezoškofa dr. Heftlerja za njegove zasluge na polju bogoslovja za častnega doktorja teologije. Diplomista škofu izročila na binškoštni ponedeljek rektor univerze dr. Rittler in dekan bogoslovne fakultete dr. Müller, ki sta v ta namen prišla v Celovec.

Socialistična diktatura v Burgenlandu. V Burgenlandu imajo v deželni vladi večino socialni demokrati. Do zadnjega časa so vladali v koaliciji s kršč. socialisti. Pred kratkim sta pa oba člana kršč. socialne stranke izstopila iz vlade in izjavila, da je koalicije konec. Nato si je namestnik odstopivšega deželnega glavarja socialni demokrat Leser prisvojil vso oblast in samostojno rešuje vse posle. Predvsem se je lotil verskih šol, ki jih izpreminja v občinske; z vsemi sredstvi nasprotuje in ovira cerkveno nadzorstvo nad verskim poukom v šolah. Med krščansko mislečim prebivalstvom vlada vsled tega veliko ogorčenje.

Prejemki članov italijanskega parlamenta. Rimska »Gazetta Ufficiale« objavlja zakon z dne 24. maja 1925, ki določa da prejema vsak senator in vsak poslanec brez razlike od dneva zaprisege po 15.000 lir letno kot odškodnino za stroške, ki jih ima kot poslanec odnose senator. Tej vsoti se ne more nihče ne odpovedati, ne je komu drugemu odstopiti niti se ne more zapleniti.

Poraba cigaret. Po najnovejši statistiki porabijo največ cigaret v Združenih državah Severne Amerike, kjer pride na leto po 628 cigaret na vsako osebo. Potem sledi Nemčija s 599, Belgija s 513, Italija z 284, Francija z 249 in Švedska s 154 cigaretami na vsakega prebivalca.

Gledališka umetnost.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI.

DRAMA.

Začetek ob 20 zvečer.

Petek, 5. junija: ROKA ROKO UMIJE — OBE OBRAZ. — B.

Sobota, 6. junija: POHUŠANJE V DOLINI SENT-FLORJANSKI. — A.

OPERA.

Začetek ob 20 zvečer.

Petek, 5. junija: GLUMAČI — Ab. D.

Sobota, 6. junija: PIKOVA DAMA. — C.

Sprememba opernega repertoarja. Danes v petek dne 5. junija se izvaja za abonente D opera Glumači s Frischovo, Mestekom, Crejčim, Popovom in Mohorišem in balet »Cvetice male Idice« s Trobišem. Svobodovo, Japljevo itd. Sprememba je bila potrebna, ker je gl. Siligovejca obolela. Abonenti E dobijo predstavo dan pozneje.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU.

Petek, 5. junija ob 15. (treh popoldne): HAMLET. Dijaška predstava. Zelo znižane cene.

Naznanila.

Izlet k sv. Primožu nad Kamanikom priredi Umetnost-zgodovinsko društvo v nedeljo 7. t. m. pod vodstvom dr. F. Steleta. Ogled cerkve sv. Primoža s freskami iz prve polovice XVI. stol. in cerkve sv. Petra. Izletniki se zberijo pri ugodnem vremenu ob 5 zjutraj na glavnem kolodvoru.

Gospodarstvo.

Za mlekarstvo šolo v Sloveniji.

Dne 2. junija 1925 se je vršilo v Škofji Loki zborovanje zastopnikov različnih gospodarskih korporacij ter občin škofjeloškega okraja. Zborovanje je razpravljalo o prepotrebni ustanovitvi mlekarne šole za celo državo v Škofji Loki kot najbolj pripravnem središču okolice, ki razpolaga z zadostnimi množinami za šolo potrebnega mleka raznih vrst.

Zborovanje je vodil škofjeloški župan g. Hafner, ki je pozdravil navzoče zastopnike: g. svetnika Trampuša za velikega župana, ravnatelja Zarna za Gospodarsko zvezo, g. nadzornika Pevca za odsek za kmetijstvo, g. inštruktorja Hladnika za okraj. poglavarstvo, ter g. dr. Basaja za Zadržno zvezo ter na kratko očitral predmet zborovanja. Poudaril je pomen mlekarne šole ne le za škofjeloški okraj, temveč tudi za celo Slovenijo.

G. svetnik Trampuš je v kratkem podal zgodovino vprašanja mlekarne šole. Vprašanje se obravnava že od leta 1920 sem in je preko Vrhovne, Škofje Loke, Savice, Bohinjskega, Brda pri Kranju sedaj zopet prišlo nazaj na Škofjo Loko. Vršilo se je že dosti komisij in anket, tako da je o vprašanju jasnosti dovolj in ne bo rešitev več težavna.

V daljšem temeljitom referatu je g. mlekarški nadzornik Pevce obširno razložil temelje in pogoje za ustanovitev mlekarne šole. Posebej je navajal vse razloge, ki govorijo za to, da se mlekarstvo šola ustanovi v Škofji Loki, ne pa v Bohinju. Referent, ki izredno dobro pozna razmere sirarskih društev in planšarstva v Bohinju, je dokazal, da bi bila ustanovitev mlekarne šole v Bohinju neugodna ne le za mlekarstvo šolo samo, ampak tudi za bohinjško planšarsko sirarstvo in mlekarstvo. Nasproti pa je škofjeloška okolica že pred vojno dobavljala v škofjeloško mlekarstvo 7 do 8 tisoč litrov mleka dnevno. Elek sam razpolaga z dobrim vodovodom, električno napeljo, je blizu kolodvora in blizu središča Slovenije. Z ozirom na lepo razvito živinorejo v okolici, zlasti v obli dolin, Selški in Poljanski, pa je kot ustvarjen za mlekarstvo šolo.

Zborovalci so ves čas z veliko pozornostjo sledili izvajanjem referenta in odobruje vzeli njegov referat na znanje.

Nato je ravnatelj Gospodarske zveze g. Franc Zaren kot zaključek referata predložil resolucije na poljedelsko ministrstvo. K posameznim točkam je podajal pojasnila. Pobiljal je zlasti najnovejšo misel, da bi se ustanovila nekaka mlekarška šola za silo na Brdu pri Kranju skupaj s kmetijsko šolo. Naše mlekarstvo ni konsumno mlekarstvo, ki bi produciralo izdelke le za domači trg, temveč je izvozno mlekarstvo, katero stavi največje zahteve na mlečno industrijo. Taka zasilna mlekarška šola bi mogla ustrezati le temu, da se kmetički gospodarji poleg splošno kmetijskih panog priučijo nekoliko tudi mlekarstvu, sirarstvu in maslarstvu za potrebe svojega gospodarstva. Nikakor pa ne more taka zasilna šola odgajati večjih, dobrih strokovnjakov za maslarstvo in sirarstvo, tako da bi njih izdelki na svetovnih tržiščih lahko stopili v boj z izdelki drugih, mlekarstvo visoko razvitih držav. Poudarjal je pri resolucijah tudi dejstvo, da so se na tem zborovanju zbrali zastopniki 108 raznih gospodarskih korporacij in občin brez razlike strank in da vsi ti enodušno zahtevajo, da se mlekarška šola zgradi v Škofji Loki. Omenjal je dalje, da se je vprašanje mlekarne šole zelo približalo svoji rešitvi tedaj, ko je bil poljedelski minister dr. Kulovec, ki je tudi vstavljal v proračun 2.000.000 Din za mlekarstvo šolo.

Potem ko so se oglašili k debati še nekateri drugi zborovalci, je predsednik zborovanja g. župan Hafner prečital od ravnatelja Zarna predlagane resolucije, ki so bile soglasno sprejete. Zbor je sklenil, da se te resolucije izročijo poljedelskemu ministru po dr. Kulovcu ministru dr. Zerjavu in velikemu županu ljubljanske oblasti dr. Baltiču. Resolucije objavimo prihodnjik.

Letina krompirja, graha, čebule in zelenjave bo na Kranjskem, kakor nam javljajo iz raznih krajev, obilna. Zgodnji krompir bo prišel že v sredi tega meseca na trg. V Ljubljani prodajajo na trgu tudi goriški krompir. Tudi sena bo dosti.

Povprečni tečaj dinarja v mesecu maju 1925 na newyorški borzi. Srednji tečaj dinarja v mesecu maju t. l. na newyorški borzi je znašal po naših računih 1.63 dolarjev za 100 dinarjev, v aprilu t. l. 1.62, v marcu t. l. 1.61, v februarju t. l. 1.62 in v januarju t. l. 1.63.

Carinski dohodki. V drugi desetine meseca maja t. l. so znašali 64.235.085 dinarjev napram 55.697.242 dinarjev v prvi desetine meseca aprila t. l. Od 1. aprila 1925 pa do 21. maja t. l. so dosegli carinski dohodki 286.210.394 dinarjev, medtem ko so bili v odgovarjajoči dobi 235.517.426 dinarjev. V drugi desetine maja t. l. so dale sledeče carinarne dohodkov: Ljubljana 4.189.724 dinarjev, Maribor 3.282.874 dinarjev, Jesenice 691.948 in Rakek 498.858 dinarjev.

Industrija Hrvatske in Slavonije. Iz letnega poročila Zveze industrijcev v Zagrebu posnemamo podatke o 155 industrijskih podjetjih v Hrvatski in Slavoniji. Od teh 155 podjetij je 21 lesnih, 8 mlinskih, 10 pivovarskih, 14 cementnih in gradbenih, 8 usnjarskih, 13 tekstilnih, 15 železnih in kovinskih, 5 milarn, 12 rudarskih, 54 alkoholskih, 4 pohištvenih, 2 sladkorni tovarni ter 20 raznih podjetij. V teh 155 podjetjih je kapitala: 457.3 milijona dinarjev, 7500 funtov in 300.000 francoskih frankov ter 192 milijonov dinarjev rezerv. Teh 155 podjetij zaposluje 28.405 moških in 4882 žensk ter 3334 uradnikov in nameščenec, katerim je bilo izplačanih 935.7 milijona dinarjev plač. Davkov so plačala ta podjetja 32.5 milijona dinarjev, trošarine in monopolnih taks 152.5 milijona dinarjev, za vozarino pa plačala 122.8 milijona dinarjev. V teh 155 podjetjih je bilo postavljenih 58.000 konjskih sil. Poraba premoga je znašala 252.000 ton. Izvozila so v inozemstvo 749.000 kub m, 50 tisoč 817 kom, 7268 vagonov in 37.000 ton svojih produktov v celokupni vrednosti 491 milijonov dinarjev. Vsa ta podjetja so imela pri Narodni banki kreditov samo 26.8 milijona dinarjev. — V teku leta 1924 je bilo v Hrvatski s Slavonijo protokoliranih na novo 41 podjetij industrijskega značaja in sicer 20 delniških družb s kapitalom 64.5 milijona dinarjev.

Znižanje diskonta na Madžarskem. Iz Budimpešte poročajo, da je madžarska Narodna banka znižala diskontno obrestno mero od 10 na 9, lombardno pa od 11 na 10. odstotkov.

Obnova severnofrancoskih premogovnikov. Znano je, da so bili radi vojne uničeni skoro vsi rudniki severne Francije. Pred vojno se je v njih nakopal povprečno mesečno 2.283.000 ton premoga. Kakor pa javlja »L'Information«, je znašala njihova produkcija v mesecu aprilu letos 2.341.000 ton, torej že 58.000 ton več kakor pred vojno.

Izvoz avtomobilov iz Italije. V prvih 3 mesecih t. l. je Italija izvozila 5.472 avtomobilov v skupni vrednosti 118 milijonov lir napram 3.840 avtomobilom v vrednosti 74 milijonov lir v prvih 3 mesecih lani.

BORZA.

Dne 4. junija 1925.

DENAR.

Zagreb. Pešta 8.88—8.88, Italija 2.8965 do 2.4285 (2.4282—2.4582), London 289.50—292.50 (292.05—295.05), Newyork 59.70—60.50 (59.82 do 60.62), Pariz 2.97 r (2.99—3.04), Praga 1.77—1.7940 (1.78—1.8040), Dunaj 8.41—8.53 (8.45—8.57), Curih 11.60—11.70 (11.6550—11.7550).

Curih. Belgrad 8.60 (8.60), Pešta 0.007260 (0.007280), Berlin 1.2280 (1.2280), Italija 20.75 (20.95), London 25.08 (25.0850), Newyork 516 (516), Pariz 25.45 (25.65), Praga 15.30 (15.3250), Dunaj 72.80 (72.80), Bukarešt 2.45 (2.45), Sofija 3.70 (3.70).

Dunaj. Belgrad 11.705, Kodanj 132.00, London 34.485, Milan 28.42, Newyork 709.35, Pariz 34.82, Varšava 136.13. — Valute: dolarji 708, angleški funt 34.445, lira 28.45, dinar 11.74, češkoslovaška krona 21.

Praga. Lira 136.75, Zagreb 56.25, Pariz 166.25, London 164.05, Newyork 33.75.

VELEDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7-odstotno invest. posojilo 62.50 bl., Celjska posoj. 200 den., Ljubljanska kreditna banka 225—235, Merkantilna 104—110, Prašedion 800—805, Kreditni zavod 185—195, Strojne tovarne 185 bl., Trbovlje 375 bl., Vevče 100—113, Stavbna družba 265—280, 4 in pol odstotni zastavni listi 20 den., 4 in pol odstotno kom. zadolžnice 20 den.

Zagreb. Hrv. eskomptna 105—106, Kreditna, Zagreb 105—106, Hipotekarna, Zagreb 59.50—60.50, Jugobanka 100—101, Prašedion 800—810, Slavenska 70—71, Eksploatacija 30—34, Ljubljanska kreditna 260, Sečerana 548—555, Gutman 360—370, Slavonija 42—44, Trbovlje 860—863, Vevče 100 do 110, 7-odstotno drž. invest. pos. 61—61.50, Vojna odškodnina 199—200.

Dunaj. Elekti: Alpine 309, Greinitz 136, Trboveljska družba 428, Hrvatska eskomptna banka 119, Leykam 150, Jugoslovanska banka 106, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 66, Avstrijske tovarne za dušik 182, Mundus 900.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Hrastovi bordonali, 30-30, I. in II. vrsta, fco. Postojna 1400 (den.). Brzjavni kostanjevi drogi, 6 m dolž, 25 cm deb., fco. Meja 400 (den.). Hrastove vozovne deščice, 44 mm 2.65 m, 54 mm, 2.85 m, I. in II. vrsta, fco. Meja 1450 (den.). Bukova drva, 1 m dolž, suhe cepanice, fco. Skopje, m³ 135 (den.). Bukova drva, 1 m dolž, fco. Ljubljana, 4 vag. zaklj. 21. — Zito in poljski pridelki: Pšenica Rosafé, fco. Postojna trans. 465 (bl.). Pšenica avstralska, fco. Postojna trans. 460 (bl.). Pšenica Hard Winter, fco. Ljubljana 490 (bl.). Otrobi pšenični, juta-vreče, fco. Ljubljana 200 (bl.). Oves makedonski, par. Ljubljana 355 (bl.). Koruza slavenska, par. Ljubljana 240 (bl.). Oves bosanski, orig., par. Ljubljana 350 (bl.).

Iz katoliškega sveta.

Protikatoliški zakoni v Angliji. Prihodnji mesec bodo razpravljali v angleškem parlamentu o zakonskem načrtu, ki ga je predložil poslanec Blundell. Gre za odpravo protikatoliških zakonov v Veliki Britaniji. Ta načrt podpira Freedom Association, čeprav ta organizacija ni katoliška. Sicer se ti protikatoliški zakoni ne izvajajo, vendar pa, pravi »Zveza za svobodo«, bi se lahko dogodilo, da bi kakšna fanatična skupina zahtevala njih uveljavljenje. Vsekakor je bolje, če se zakonito uredi položaj v deželi, ki je v verskem oziru tolerantna.

16. stoletnica nicejskega koncila. Kot smo poročali, je sv. oče na zadnjem konsistoriju povabil katoliški svet, naj slovesno proslavi 16. stoletnico prvega ekumenskega koncila, ki se je vršil v Niceji l. 325., po zadnjem cesarskem preganjanju kristjanov. Kongregacija za orientalsko cerkev je vzela vprašanje praznovanja v pretrah in za to imenovala posebno mednarodno komisijo, ki je na svoji prvi seji sklenila, da se organizirajo v Rimu in po vsem katoliškem svetu liturgični obredi in izdajo ob tej priliki sv. očetu v odobritev.

Katoliška univerza v Peking. Kitajska ni samo žrtev strašne državljanske vojne, temveč se nahaja tudi v težki verski krizi. Stare kitajske vere so prišle ob vso veljavo. Kitajci so mnenja, da se nikakor ne skladajo z napredkom. Intelektualci pravijo, da se niti ne izplača, te vere modernizirati. Eni so se udali ateizmu, drugi pa krščanstvu, in sicer protestantizmu. Protestantom stoji namreč zelo visoke vsote na razpolago in so zato na Kitaj-

skem izredno aktivni. L. 1922. so imeli dva velika kongresa, enega v Peking, drugega v Šangaju. Katoliški misijonarji vsled pomanjkanja sredstev delujejo bolj med ubožnimi sloji. Tu imajo zelo veliko uspehov, med tem ko so uspehi med intelektualnimi sloji minimalni, kot poroča francoski misijonar, msgr. de Guébriant. Da se razširi katoliška vera tudi med inteligenčnimi sloji, so započeli ameriški katoličani veliko akcijo z mogočnimi denarnimi sredstvi: gradijo katoliško vseučilišče v Peking. Gradba in vodstvo sta izročena ameriškim benediktincem. Superior opatijsv. Vincencija v Pensilvaniji, Dom Amelina Stehlo, O. S. B., se nahaja z mnogimi sodelavci že več tednov v Peking, da sam vse nadzoruje pri začetku del. Naloga, ki so si jo stavili benediktinci, ni lahka: ohraniti kitajsko kulturo, umetnost in filozofijo in jih prepojit s krščanskim duhom. Veselje je, čitati poročilo o predzgodovini tega podjetja, ki ga preveja zelo visok idealizem. Nova univerza bo sledila tradiciji jezuitov na Kitajskem v 16. 17. in 18. stoletju in bo delovala v duhu teh tradicij, a oborožena z modernimi metodami. Imela bo pet fakultet: bogoslovje in modroslovje, kitajsko in zapadno jezikoslovje in slovstvo, naravoslovje, socialne in zgodovinske vede, tehnične vede. Po mnenju ustanoviteljev bo univerza po petih letih že v polnem teku. Ko bo enkrat dogotovljena, bo tvorila prvovrstno institucijo, ki bo popolnoma neodvisna in imela kot podlago lastne, izvirne principe. Prvič se dogaja v zgodovini, da podvzamejo ameriški redovniki tako delo na kitajskih tleh. To je načrt, ki ga morejo izvesti edino le Američani s svojo dobro valuto in svojimi bogatimi denarnimi sredstvi, kakor tudi s svojo neupogljivo energijo in voljo.

Najstarejši katoliški časopis v Ameriki, Tudi novi svet se že stara. Pred sto leti, 2. aprila 1825. je izšla v Newyorku prva številka katoliškega tednika The Truth Teller (Resnoljub).

Iz ženskega sveta.

ZENSKE V ZVEZI NARODOV.

V Zvezo narodov so bile poklicane spet tri ženske. Pred par meseci je Zveza sklenila, da bo prevzela skrbstvo otrok v svoj socialni delokrog. Zato so dotično komisijo na novo konstituirali in jo razdelili v dve skupini. Prva skupina vodi boj proti trgovini z dekleti in otroci; predsednica ji je zastopnica danske vlade, zdravnica dr. Heinova; odbornice so poleg več moških članov tele: uruguayska zastopnica M. Luisi; glavna tajnica te skupine gospa A. Baker; zastopnica Velike mednarodne ženske organizacije Avril de Sainte-Croix; zastopnica katoliške dekliske zveze g. A. Thurler; zastopnica protestantske dekliske zveze E. Dutoit. Druga skupina se bo pečala z vprašanji varstva otrok; tri odbornice ima in tri odbornice. Te tri so: Gospa Eleanor Rathbone kot zastopnica Velike mednarodne ženske organizacije; gospa Eglantine Jebb kot zastopnica Mednarodne otroške pomoči; gospa Katarina Furse kot zastopnica Mednarodne organizacije skavtov in skavtinja.

Gospa Rathbonova dela že dolgo vrsto let na socialnem polju v Liverpoolu, je mestna odbornica tam in se trudi zlasti za skrbstvo družin in otrok. Njene skušnje ji pravijo, da je zdravstveno, moralno in duševno zanemarjanje otrok samo posledica pomanjkljivega skrbstva za družino. Sedaj živi samo za en cilj: za organizacijo državne družinske pomoči. V ta namen je spisala knjigo, ki je bila v kratkem času trikrat natisnjena in s katero so se bavili in se baviyo vsi oni, ki socialno delujejo, ne samo na Angleškem, temveč tudi povsod drugod. Naslov knjigi je: »The Disinherited Family« (Razdedena družina). Sedaj bo na svoje lepe ideale lahko delovala na mestu, ki je za to najbolj pripraven, v Zvezi narodov.

Ljubezen in zlato.

108

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

»Ej, da, jo; in sicer zaradi tega, ker se potem zgodi vse večji polom in bo nekaj ljudi močno oškodovanih, ako tega ne storite. Sedaj ste vredni milijon dolarjev ali še več, in ako me poslušate, se prerijete s celo kožo skozi. Jaz hočem biti prizadet in oškodovan, do zadnjega centa. To baš skušam doseči in povem vam, da ni nobene niti družbe mož, ki morejo stopiti med mene in mojo namero. Veste, Hegan? Razumete?«

»Kaj pa ste mu naredili?« se je zadril Hegan nad Dedo.

»Stojte, Larry.« Prvikrat je bil Daylightov glas strog in oster; vse stare poteze krutosti so se mu prikazale na obrazu. »Gospica Mason postane moja žena, in dočim nimam nič proti temu, da govorite z njo, kar vam je drago, se morate vseeno poslužiti drugačnega tona, sicer vas odpeljejo v bolnišnico, kar bi gotovo bil prav nepričakovan polom. In še eno naj vam povem. Vse to je moje delo. Tudi ona mi pravi, da sem nor.«

Hegan je v nemi žalosti zmajeval z glavno in nadalje strmel vanj.

»Kajpada, da bodo postavili časne uradne skrbnike,« je opozarjal Daylight, »a ti ne bodo nikogar nadlegovali niti dolgo trajali. Eno pa morate nemudoma ukre-

niti, in to je rešiti vsakogar — vse one, ki so mi dali svojo plačo v pomoč, vse upnike in vsa podjetja, ki so mi stala ob strani. Vzemite na primer tisto kopico zemljišč, za katera so se poganjali tisti newyerseyčani. Oni hočejo kupiti vse tisoče oralov in takoj sklenejo kupčijo, ako jim daste le polovico ugodne prilike. Tisti fairmontski del je cvet vsega, tam dobite za oral tisoč dolarjev. To vam bo že nekaj pomagalo. Oni del na drugi strani, ki meri petsto akrov, no, tam boste srečni, ako plačajo dva stotaka za oral.«

Deda, ki je komajda poslušala, je po vsej priliki prišla iznenada do trdnega sklepa in stopila pred oba možaka. Obraz ji je bil blede, a odločen, tako da je spominjala Daylighta, ki je zrl vanjo, onega dne, ko je prvokrat zajezila Boba.

»Počakajte,« je rekla. »Želim izpregovoriti besedo. Elam, ako res storite to blaznost, vas ne maram za moža. Nočem se poročiti z vami.«

Hegan jo je vzlic svoji bednosti hvaležno pogledal.

»Že pustim, da pride do tega,« je prišel Daylight.

»Počakajte,« je iznova segla v besedo.

»In ako tega ne storite, vas poročim.«

»Naj jasno premislim ta predlog,« je izpregovoril z omejenjo počasnostjo in premišljenostjo. »Kakor vas razumem, me vzamete za moža, ako še dalje vztrajam pri igri s kupčijo, je-li? Ali me hočete za mo-

ža, ako se še dalje preganjam z delom in pijem martinije?«

Po vsakem vprašanju je umolknil, med tem ko mu je ona prikimala pritrdjevala.

»In takoj me vzamete za moža?«

»Da.«

»Danes? Sedaj?«

»Da.«

Razmišljal je nekaj hipov.

»Ne, ženska mala, tako ne pojde. Tako ne pojde, sami veste. Jaz hočem vas — vso, in da vas dobim, moram jaz vam dati celega sebe, in potem bo vražje malo ostalo za igro s kupčijo. Veste, Deda, z vami na ranč, sem vas gotov — in samega sebe. Vsekakor sem gotov vas. Vi lahko govorite, hočem ali nočem, kakor vam drago, vendar me gotovo vseeno vzamete. Sedaj, Larry, je pa najboljše, da odidete. Čez malo časa bom zopet v hotelu in ker ne nameravam več stopiti v pisarno, prinesite vse listine, ki ji hje treba podpisati, in vse ostalo, v moje sobe.«

Vstal je kakor v znamenje Heganu, naj odide. Ta je bil očito ves omamljen. Vstal je i on, a je obstal na svojem mestu brez pomoči se ozirajoč naokoli.

»Čela, čista popolna blaznost,« je mrmral.

Daylight mu je položil roko na ramo.

»Le korajžo, Larry. Vedno ste mi govorili o čudesih človeške narave in s tem vam jaz nudim lep vzgled, vi ga pa niti ne

doumete. Večji sanjač sem od vas, to je vse, in jaz gotovo sanjam o tem, kar se uresničuje. To so največje, najboljše sanje, kar sem jih kdaj imel, in si prizadevam, da jih uresničim — —«

»S tem, da izgubite vse,« je izbruhnil Hegan.

»Gotovo — s tem, da izgubim vse, kar ne maram in ne potrebujem. Ampak vseeno si pridržim tistih stoipetdeset žimnastih vzd. Sedaj je pa najboljše, da se poružite do Unajna in Harrisona in odhitite v mesto. Kmalu bom v hotelu in tam pridete vsak čas lahko k meni.«

Po Heganovom odhodu se je obrnil k Dedi in jo prijel za roko.

»Sedaj, ženska mala, vam ni treba iti več v pisarno. Smatrate se odpuščenim. In pomnite, da sem bil vaš delodajalec, tako da morate priti k meni po priporočilo, in ako niste v resnici dobri, ga vam ne dam. Med tem pa se malo odpočijte in pomislite, kaj želite vzeti seboj, kajti morala bova pričeti z gospodarstvom z vašo robo, vsaj v glavnem delu hiše.«

»Ampak, Elam, jaz nočem, ne bom! Ako storite to blaznost, vas nikdar nočem za moža.«

Skušala mu je odgovoriti roko, on pa je očetovalko stisnil.

»Ali boste pošten in odkriti? Kaj bi rajši — mene in denar ali mene in rančo?«

»Ampak — —« je pričela.

»Nobenih ampak! Mene ali denar?«

Gospa Jebb je v petih stavih združila vsa načela varstva otrok in bo v Zenevi najboljša njih zagovornica. Po balkanski vojski je delovala z največjim uspehom v humanitarnih organizacijah v Makedoniji.

Gospa Furse je med vojsko organizirala dobrodelno delo v Angliji in je bila zato imenovana za »damo« reda britanskega cesarstva. Danes je priznana voditeljica v mednarodnem skavtskem življenju.

Nove tri odbornice bodo imele težko delo, a tako hvaležno, kakor je malokatero drugo.

Izpred porotnega sodišča

LJUBLJANA.

4. junija 1925.

POZIGALEC IN POTEPUH.

Peter Golob, samski zidar, star 35 let, rojen v Ljubljani, brez stalnega bivališča, je bil obtožen: 1. da je dne 22. febr. 1925 okoli 18. ure nalašč zaplil s slamo in senom napolnjen stelnjak Franceta Ahčina pri Sv. Duhu v škofjeloškem okraju. Ogenj bi se bil razširil po celi vasi, če ga ne bi bili domačini pravočasno opazili in preprečili nesrečo. 2. da je v noči na 20. dec. nalašč vrgel v Kamniško Bistrico soho sv. Janeza in pa stopalo iz kapelice ob cesti pri Kamniku, last Marijane Franketove. Soho s podstavkom vred je narasla voda odnesla. Končno je bil mož še obtožen, da se je v zimi od 1924 na 1925 potepal po Gorenjskem in ne more dokazati, da se je preživel na pošten način in pa, da je beračil po gorenjskih pokrajinah. Pri tem

je prišel tudi v gostilno Franceta Ahčina pri Sv. Duhu v škofjeloškem okraju. Tam je popival celo popoldne in je začel, ko so prišli domači gostje od dnevnega dela, politizirati, pri čemer se je posebno zavzemal za politične nazore, s kakršnimi naši ljudje nikakor ne morejo soglašati. Ko je možakar postajal vedno bolj nasilen in objesten, mu je gostilničar odklonil dajatev nadaljne pijače. Goloba, ki je bil že nekoliko vinjen, vendar pa še pri polni zavesti, je to tako ujezilo, da je zagrozil gostilničarju: »Boste že videli, kaj še bo!« Nato je zapustil gostilno. To je bilo okoli šeste ure zvečer in ob istem času že popolnoma temno. Služkinja Ivana Habjanova pa je postala vsled te grožnje vseeno nekoliko bolj pozorna in je stopila za njim. In res ga je zasačila, ravno ko je zaplil slamo in listje v šupi. Poklicala je takoj gospodarja, ki je hitel v šupo in pogasil ogenj, ki se je dvigal že v skoro poldrug meter visokih plamenih. Požigalec je zbežal, mož pa je poklical sosedo in posrečilo se mu je, da so ujeli požigalca in so ga izročili orožnikom.

Mož je pri orožnikih jasno in točno izpovedal, da je napravil to iz maščevanja, ker ni dobil več pijače in je to maščevanje tudi že vnaprej napovedal. Blizu šupe je bil tudi hlev z visokim podstrešjem v katerem je bilo polno krme. V bližini hiše pa so bila še tudi razna druga gospodarska poslopja. Peter Golob je po prečitanih obtožnicah in na vprašanje, če je to vse res, kar se mu očita, odločno izjavil, da se mu očita vse preveč. Res je bil v gostilni in možno je tudi, da je tam malo stniral. Kaj pa je vse napravil, tega ne ve. Spomni se le še, da je šel iz gostilne, da je bežal in da so ga ujeli. Zakaj so ga zaprli, to so mu šele drugi dan povedali. Priznal pa je, da je res vrgel soho sv. Janeza v vodo, vendar pa se tega ob priliki dejanja ni zavedal. To je napravil v nekaki pijani podzvesti in se ne zaveda svojega dejanja. Glede očitka potepanja in beračenja, pa je izjavil obtoženec, da je res hodil po Gorenjskem in iskal dela.

Beračil ni, pač pa je prosil na raznih krajih za hrano, ker je bil lačen in si ni mogel drugače pomagati, ker ni dobil posla. Priče so v bistvu potrdile obtožnico. Značilna je bila posebno ugotovitev, da je bil mož že večkrat kaznovan radi postopanja, beračenja, nasilnosti in pa prepovedane igre. Enkrat je tudi podrl 2 m dolg most preko nekakega potoka, vendar pa se ni pripetila nobena nesreča. Senat je stavil porotnikom prvo glavno vprašanje glede požiga, drugo dodatno, če je zanetil obtoženec ogenj ponoči in tako, da bi se lahko razširil ogenj na celo sosesko. Tretje glavno vprašanje, če je iz zlobe vrgel soho sv. Janeza v Kamniško Bistrico. Četrto glede postopanja, peto pa glede beračenja. Porotniki so potrdili prva štiri vprašanja soglasno, peto glede beračenja pa so zanimali, nakar je bil obsojen Peter Golob radi hudodelstva požiga, prestopka zoper varnost tuje lastnine in prestopka zoper zakon javnega reda in zaščite države na 5 let težke ječe. V kazensko mu vsteje preiskovalni zapor od 22. febr. 1925.

UBOJ V SOSTREM.

Anton Strah, tesarski pomočnik, doma iz Dobrunj, sedaj v Sostrem, je bil obtožen, da je udaril dne 25. jan. na poti iz gostilne pri Francu v Sostrem Albina Habiča z bajonetom po glavi, vsled česar je ta drugi dan umrl vsled prebitja lobanje in otrpnenja možganov. Obtoženec se je zagovarjal s silobranom. Senat je stavil porotnikom eno vprašanje glede uboja, ti pa so zahtevali še dodatno vprašanje glede prekoračenja silobrana. Senat je dovolil tudi to vprašanje in porotniki so po daljšem posvetovanju vprašanje glede uboja s petimi glasovi zanikali, potrdili pa so z desetimi glasovi vprašanje glede prekoračenja silobrana, nakar je bil obsojen Anton Strah na 6 mesecev strogega zapore.

Danes se vrši obravnava proti Aliču radi hudodelstva umora.

NOVO MESTO.

3. junija.

DVA UBOJA.

Dopoldanska razprava proti Andreju Stritzelu iz Poljan, ki je bil obtožen uboja Jožeta Schauerja dne 30. nov. 1924, je bila preložena, ker je obtoženec zagovornik predlagal nove priče.

Popoldne se je vršila razprava radi fantovskega poba v zvezi z gostilno. Obtožen je bil Josip Šepic, kolarski pomočnik v Trebnjem. V nedeljo dne 18. januarja je pil s fanti v Uhanovi gostilni pri Sv. Stefanu. Ko je prišel na dvorišče, je zajahal konja posestnika Ilarja in ga gnil napajati. Ko je prišel z njim nazaj, je padel s konja, se umazal in si raztrgal suknjo. Zato so se začeli fantje iz njega norčevati in so ga zmerjali z njegovim priimkom »postranček« kakor mu pravijo po njegovem očetu, ki nosi od rojstva po strani glavo. Šepic se je radi tega silno razburil. Začelo se je prerekanje na cesti pred gostilno. Ob tistem času pride fant Anton Mišič, ki je šel domov mimo po cesti. Začel je fantje miriti, a je naletel slabšo. Šepic je imel v roki že nož, s katerim je srdito mahal okoli sebe. Pri drugem sunku je zadel Mišiča, ki je mirno stal poleg njega, v prsi, da se je Mišič zgrudil takoj na tla. — Šepic je zbežal po cesti proti Trebnjem, Mišič je pa v par trenutkih izdihnil. Ko je Šepic zvedel od fantov, kaj se je zgodilo, se je še isto noč javil orožnikom. Šepic se je zagovarjal, da vsled preoblate pijače, zmerjanja in tepeža sploh ni vedel, kaj je delal. — Porotniki so soglasno zanikali vprašanje, da bi bil Šepic kriv uboja. Potrdili so pa, da je malomarno ravnal z orožjem in s tem zakrivil smrt. Dobil je 3 mesece težke ječe. Predsednik senata je bil dr. Fischinger, obtožbo je zastopal namestnik drž. pravdnika Kovač, Zagovornik dr. Zupančič.

Fant je bolj tihe narave, a hitro razburljiv. Prosi je klee milostne sodbe. Glavno krivdo ima pač gostilniško življenje naših fantov.

Specialna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in drugih strojev LUDOVİK BARAGA Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6/1 Telefon šte. 950

ODVETNIŠKA

URADNICA

večletno prakso, večša slovenščina, nemščina, slov. stenografije, strojepisja in drugih pisarniških del, išče službo. Cenj. ponudbe na upravo lista pod št. »Odvetniška uradnica« 3688.

SOBO išče gospod

v bližini stolne ali št. Jakobske cerkve. — Ponudbe na upravo pod »SOBA«.

Gospodična

občinska tajnica, z dobrim spricvalom, na deželi, išče službo kot pisarniška moč, kjerkoli bi bilo. Cenj. ponudbe je poslati na upravo lista pod št. »Občinska tajnica« št. 3627.

SPREJME se več dobro izvežbanih

krojaških pomočnikov

za konfekcijsko delo. Samostojni kroj, mojstri dobe proti garanciji delo na dom. Vprašati na Emonski cesti št. 8, I. nadstropje: Konfekcijska tovarna Fran Derenda in Komp., Ljubljana. 3503

Mesečna soba

opremljena, se odda solid. gospodu z lastnim perilom za 15. junij 1925. Vpogled od 12—15 ure. — Gosposka ulica 10/1, od zadaj. 3670

NAPRODAJ ENONADSTROPNA HIŠA

z več sobami in pritliklino, hlevom in kozolecem, vrtom in enim travnikom. Cena in druga pojasnila se poizvedo pri: Oskrbnik EBERHARD v Gorenj. Logatcu, Gorenja vas št. 19.

NAPRODAJ JE

šivalni stroj »Singer«, nova banja za sedeti, »Raket«. Trdka PANHOLZER, Pralčkova 4. 3704

NAJEOLJŠA

REKLAMA

to oglasi v »Slovenec«.

JEŽICE

suhe, se kupijo v vsaki množini. — Ponudbe s ceno pod »JEŽICE« št. 3668 na upravo »Slovenec«.

HIŠA z drugimi poslopi in zemljiščem, v Zavodni prei »Pri čolnikih« pri Celju, se proda. Stanovanje takoj na razpolago. — Naslov: V. KRAUS — ZAVODNA. 3669

Drva za kurjavo

(odrezki od žage) po zmerni ceni, dokler traja zaloga, se dobe pri Ivanu ŠIŠKA, parketna tovarna - Metelkova ulica 4, Ljubljana. 3359

HIŠA Z VRTOM

v ljublj. okolici, se ugodno proda. Naslov v upravi lista pod številko 3644.

LEPA KOŠNJA

se ceno proda na lžanski cesti. Naslov v upravi »Slovenec« pod številko 3680.

Lepa PISALNA MIZA,

otroški VOZICEK in SPALNICA, skoro novo, se radi selitve ugodno proda. — Naslov v upravi »Slovenec« pod številko 3701.

edino uspešno patent. in zakon. zavarov. sredstvo — in izpadanju las ter perhutam. Za eno popolno zdravljenje zadošča škatlica po priloženem navodilu. Dobiva se povsod. Po povzetju za Din 100 (in 10 Din za poštno) razpošilja Zaloga za Ljubljano: **Safus d. d.** Kozmetički zavod Leda Zagreb, Nikolićeva 1, poštni predal 35.

Sodna dražba.

galanterijskega in špecerijskega blaga, pohištva za trgovski lokal in drugega pohištva, se vrši dne 8. junija 1925 ob pol 9 dop. v Vegovi ulici št. 8.

Vabijo se intereseanti.

Oddaja košnje.

V soboto, 6. junija se bo prodala košnja na travniku v Mestnem logu. Udeleženci se snidejo ob 9. uri zjutraj pri mostu čez Mali graben na Opekarski cesti. 3694

Truplo dne 3. junija 1925 na Golniku preminulega

Stanka Gabrška

se pripelje iz Križ pri Trziču na Gorenjskem v Ljubljano, kjer se vrši pogreb v soboto, dne 6. junija 1925 ob 4 popoldne iz mrtvašnice Sv. Kristofa na pokopališče k Sv. Križu.

Zahvala.

Za vse dokaze iskrenega sočutja ob izgubi našega soproga, očeta, brata in svaka, gospoda

Emile Malhapa

izrekamo vsem prijateljem in znanem pri srčno zahvalo.

Iskrena hvala tudi vsem onim, ki so blagega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Alice Malhapa, Georges Malhapa, soproga sin

in ostalo sorodstvo.

Pse-čuvaje,

VOLČJE PASME, 6 tednov stare, proda K. Čež, Ljubljana, Gruberjevo nabr. 6.

Značajan DRUŽABNIK

samec, se sprejme pod ugod. pogoji v dobro vpeljano trgovino z mešanim blagom v večjem kraju. Isti bi vodil trgovino. Potreben kapital 100.000 Din. — Ponudbe na upravo »Slovenec« pod št. »Takojšen nastop« št. 3203.

POZOR, TRGOVCI

in GOSTILNICA

SALAME

poletne (Sommer-salame) po 15 Din, šunkarice po 40 Din razpošiljam od 5 kg naprej po povzetju. Za dobro blago in točno postrežbo jamčim. FRAN GOLOB, mesar in prekajevalec, Ljubljana VII. Jernejeva cesta 47.

KDO HOČE NAJCENEJE ZIDATI?

POZOR! — Nov način zidanja, 30 odst. prihranka, majhne hišice od 20.000 Din kompletno izgotovljene. — Naročajte načrte edino le pri Dragotin Korošec, Rečica ob Paki; pišite po pojamila, priložite 2.— Din za odgovor. 2960

Hlodi

smrekovi ali jelovi od 3 do 7 m dolžine, se kupijo v vsaki množini. — Ponudbe za zdrav in suh les franco vagon ali za sveč les franco žaga z navedbo cene in množine na Konzervno tovarno GLOBUS d. d., Vrhnika pri Ljubljani. 3486

Portland-cement

samo prvovrstno blago, v vsaki množini, v sodih in juta-vrečah, nudi po najnižji tovarniški ceni TOVARNA CEMENTA, ZIDAN MOST.

Čitajte in širite »Slovenec«

Potrli globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanec pretužno vest, da je naša ljubljena mati in tela, gospa

Josefine Karinger

danes, 3. junija 1925 ob pol 6 zvečer, previdena s sv. zakramenti, v 93. letu starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v petek, 5. t. m. iz hiše žalosti, Mestni trg 8, na pokopališče pri Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

Ljubljana, dne 3. junija 1925.

JENNY KARINGER.

Naš predragi, iskreno ljubljani oče, stari oče, brat, tast, svak in stric, gospod

Avgust Terpinc

posestnik in usnar v Kamniku

je dne 3. junija v 74. letu starosti bogu vdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, 5. junija

ob pol 4 popoldne iz hiše žalosti, na Šutni št. 31.

Blag mu spomin!

V Kamniku, dne 4. junija 1925.

MINKA TERPINC, FANCI MOČNIK, hčerki. Dr. ERNEST MOČNIK, zet. — TATJANCA, vnukinja.

Vsi ostali sorodniki.

V globoki žalosti javljamo pretužno vest, da je naš prizrčno ljubljani soprog, ata, tast in svak, gospod

Ivan Hudomalič

delovodja trdke C. B. Mally, Trzič

v sredo, dne 3. junija, ob pol 8. uri zjutraj po dolgi in trpljenja polni bolezn, previden s sv. zakramenti, mirno v Bogu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 5. junija 1925, ob pol 6. uri popoldne iz hiše žalosti.

Trzič, dne 3. junija 1925.

Rodbini HUDOMALIČ - AMANN.